

ICT politie 2016

Vervolgonderzoek naar de ICT-governance en de basisvoorzieningen voor handhaving en opsporing bij de nationale politie

2016

ICT Politie 2016

Vervolgonderzoek naar de ICT-governance en de basisvoorzieningen voor handhaving en opsporing bij de nationale politie

De tekst in dit document is vastgesteld op 6 december 2016. Dit rapport is op 13 december 2016 aangeboden aan de Tweede Kamer.

Inhoud

Samenvatting	5
1 Inleiding	13
1.1 Onderzoek ICT Politie uit 2011	13
1.1.1 Aanleiding onderzoek 2011	13
1.1.2 Bevindingen 2011 op hoofdlijnen	13
1.2 Ontwikkelingen sinds 2011	14
1.2.1 Vorming nationale politie	14
1.2.2 Inrichting van de ICT-governance	15
1.2.3 Aanpak van knelpunten in de ICT van de politie	16
1.2.4 Kerncijfers	17
1.3 Vervolgonderzoek ICT politie 2016	17
1.3.1 Doelstelling van het onderzoek	17
1.3.2 Onderzoeksvragen	18
1.3.3 Afbakening van dit onderzoek	18
1.4 Leeswijzer	20
2 ICT-governance bij de politie	21
2.1 Het belang van ICT-governance	21
2.2 ICT-governance-instrumenten in ontwikkeling	22
2.2.1 CIO en portfoliomanagement	22
2.2.2 Werken onder architectuur	22
2.2.3 Managementrapportages	23
2.2.4 Inrichting van extern toezicht	23
2.2.5 Risicomanagement binnen de planning- en controlcyclus	25
2.2.6 Functioneren van IT-auditfunctie	25
2.2.7 Informatie uit jaarverslagen en voortgangsrapportages	26
2.3 Inzet van ICT bij realisatie strategische doelen politie	26
2.3.1 ICT-strategie als afgeleide van de strategische doelen politie	26
2.3.2 Koppeling strategische doelen politie met ICT-strategie	27
2.3.3 Strategische doelen politie ambitieus	28
2.4 Aanbevelingen governance ICT	28

3	Balans tussen ambities en beschikbare middelen	30
3.1	Het belang van balans tussen ambities en middelen	30
3.2	Zicht op kosten van ICT	30
3.2.1	ICT-begroting 2016 ten opzichte van de ICT-ambities	31
3.2.2	ICT-budget 2017–2020 komt tegemoet aan ICT-ambities	33
3.3	Risico's voor het realiseren van de ICT-ambities	33
3.3.1	Realisatie opbrengsten BAVP	33
3.3.2	Onzekerheid over budget voor het BAVP	36
3.4	Businesscases en het realiseren van financiële baten	37
3.4.1	Gebruik van businesscases	37
3.4.2	Realiseren van baten	38
3.5	Aanbevelingen ICT-ambities en middelen	38
4	Praktijkvoorbeelden gebruik en toekomstbestendigheid ICT politie	39
4.1	Het belang voor de politie van goede ICT-systemen	39
4.2	Bestaande basisvoorzieningen	40
4.3	Duurzame vernieuwing basisvoorzieningen	40
4.4	Tevredenheid over IV en gebruiksvriendelijkheid basisvoorzieningen	41
4.4.1	Tevredenheid over BVH-Web, Summ-IT en MEOS	42
4.4.2	Praktijkervaringen tevredenheid BVH-Web en Summ-IT	45
4.5	Aanbevelingen toekomstbestendigheid en vernieuwing	46
5	Reactie minister en nawoord	47
5.1	Reactie minister	47
5.2	Nawoord Algemene Rekenkamer	51
	Bijlagen	53
1	Literatuur	54
2	Methodologische verantwoording	57
3	Begrippen en afkortingen	61
4	Eindnoten	63

Samenvatting

De politie heeft een belangrijke taak in de bescherming van burgers, door op te treden tegen overtredingen en misdrijven, en door hulp te verlenen. Om deze taak goed te kunnen uitvoeren is het verwerken van informatie essentieel. De ICT van de politie moet ten dienste staan van de informatieverzameling en -verwerking door de politie. De Algemene Rekenkamer volgt sinds 2003 de ICT-ontwikkelingen bij de (nationale) politie. In dit rapport, dat de stand van zaken in 2016 beschrijft, staat het Bijgestelde Aanvalsprogramma Informatievoorziening Politie (BAVP) centraal. Het BAVP heeft als opdracht om de ICT van de politie op orde te brengen om uiteindelijk te komen tot een *'bruikbare, gebruiksvriendelijke, betrouwbare, veilige, flexibele, toekomstvast en betaalbare informatievoorziening voor de politie'*. De minister van Veiligheid en Justitie (VenJ) heeft voor dit programma in totaal € 402 miljoen beschikbaar gesteld voor investeringen in de periode 2012–2017. Daarnaast heeft de minister voor dezelfde periode in totaal € 374 miljoen begroot voor de exploitatiekosten van het programma.

Dit onderzoek betreft geen algemene beoordeling van de ICT bij de politie. We kijken nu onder andere meer specifiek naar de planning en realisatie van het BAVP. Daarnaast richten wij ons in dit onderzoek op:

- de governance (sturing en beheersing) van de ICT sinds de oprichting van de nationale politie in 2013;
- de beschikbare middelen in relatie tot de ICT-ambities bij de politie;
- het gebruik en de toekomstbestendigheid van twee belangrijke en veelgebruikte basisvoorzieningen (voor opsporing en handhaving).

Wij besteden in dit onderzoek aandacht aan juist die twee basisvoorzieningen omdat deze 80% van het politiewerk ondersteunen. Een verbetering in de basisvoorzieningen heeft dus grote impact op het werk van de politie en is dus ook van direct maatschappelijk belang.

Conclusies

De algemene conclusie uit ons onderzoek is dat de politie sinds 2011 op ICT-gebied vooruitgang heeft geboekt, vooral wat betreft de sturing en beheersing, ook wel ICT-governance genoemd. Deze ontwikkeling heeft plaatsgevonden in een periode waarin de politieorganisatie tegelijkertijd te maken heeft met een grote reorganisatie in verband met de vorming van één nationale politie. De ICT-strategie van de politie zou daarbij nog wel duidelijker gekoppeld moeten worden aan de strategische doelen van de politie.

We concluderen ook dat, met het toevoegen in 2016 van extra middelen aan de meerjarige ontwerpbegroting, er voor dit moment voldoende middelen beschikbaar zijn om de vastgestelde voorgenomen ICT-ambities waar te maken. In de afgelopen jaren was het beschikbare budget ontoereikend voor zowel consolidatie als vernieuwing. Maar met de recente aanvulling blijft er nog steeds nauwelijks ruimte voor verdere vernieuwing. Vooral het uitblijven van de benodigde vernieuwing binnen het primaire politieproces en de toenemende beheerlasten baren ons zorgen. Als de stap naar vernieuwing niet snel wordt gezet, zal de balans tussen de ICT-ambities en de middelen die daarvoor beschikbaar zijn weer uit evenwicht raken. Er is de afgelopen jaren vooral geïnvesteerd in het stabiel maken van de basisinfrastructuur, waardoor de noodzakelijke vernieuwing van de ICT-systemen achter loopt op de oorspronkelijke planning. Hierdoor merkt de politiemedewerker binnen zijn of haar administratieve werk wel dat de ICT-systemen (beter) beschikbaar zijn, maar vooralsnog weinig van de voorgenomen vernieuwingen. We baseren deze conclusie op de volgende deelconclusies:

- *Governance van ICT*

De sturing en beheersing van de ICT van de politie, dus de ICT-governance van de politie, is mede door de vorming van de nationale politie op onderdelen verbeterd, maar functioneert nog niet optimaal. De meeste instrumenten voor de interne sturing en beheersing van de ICT, zoals een centrale sturing en prioritering, zijn aanwezig. Ook de externe verantwoording daarover en het extern toezicht op de ICT van de politie zijn inmiddels, weliswaar tijdelijk, ingericht. Het risicomanagement, de IT-auditfunctie en de wijze waarop over ICT wordt gerapporteerd aan het parlement, kunnen nog verder verbeteren.

- *Koppeling strategische doelen politie met ICT-strategie*

Een duidelijke koppeling ontbreekt tussen de strategische organisatiedoelen van de politie (dit zijn: 'betere politiestatistiek', 'meer legitimiteit van en groter vertrouwen in de politie' en 'het functioneren als één korps') en de ICT-strategie met de daarin geformuleerde ambities. De ICT-strategie zou echter zichtbaar de strategische doelen van de politie moeten ondersteunen. Nu bestaat het risico dat investeringen in de ICT niet goed bijdragen aan de strategische doelstellingen. Bovendien zijn de strategische doelen ambitieus en loopt de timing van de ICT-ambities niet gelijk met die van de strategische doelstellingen. Hierdoor kunnen wij niet vaststellen in welke mate de ambities op ICT-gebied bijdragen aan het behalen van die strategische doelstellingen.

- *Balans tussen ambities en beschikbare middelen*

We zien dat de meerjarige ICT-begroting in 2016 is bijgesteld ten opzichte van de vorige ICT-begroting. Daardoor kunnen de vastgestelde voornemens worden uitgevoerd. Maar voor de langere termijn zien we het risico dat de ICT-begroting onvoldoende aansluit bij de ICT-ambities. Een strikte uitvoering van de bestaande meerjarige ICT-begroting laat nog nauwelijks ruimte voor de beoogde vernieuwing van de ICT-systemen. Over het belang van voldoende ruimte voor vernieuwing hebben wij al eerder gerapporteerd in de Staat van de Rijksverantwoording 2015. Vooral het uitblijven van de benodigde vernieuwing binnen het primaire politieproces (zie verder onder verbetering en vernieuwing basisvoorzieningen) baart ons zorgen. Hierdoor nemen de beheerlasten van de bestaande ICT-systemen toe en bestaat het risico dat dit nog meer ten koste gaat van de vernieuwingsruimte. De politie-medewerker merkt dan nog weinig verbetering. Ook zien we dat het zicht in de begroting op de integrale kosten niet helder is. Daar komt bij dat de politie, vanwege de vaststaande operationele sterkte, de financiële baten, zoals een reductie van formatieplaatsen, niet kan realiseren.

- *Risico's voor de realisatie van opbrengsten BAVP*

De doelen die in het BAVP voor 2017 zijn voorzien zal de politie niet realiseren. Dit is het gevolg van het feit dat een aantal activiteiten tussentijds aan het BAVP is toegevoegd. Ook heeft de politie een aantal activiteiten binnen het BAVP getemporeerd. De eerder aangekondigde vernieuwing in de vorm van het operationeel politieproces (OPP) zal bovendien pas vijf tot zeven jaar later volledig beschikbaar komen. Enerzijds horen wij van de politie dat er geen budgettaire problemen zijn voor het BAVP. Anderzijds blijkt uit bestudeerde stukken dat het budget van het BAVP wel degelijk onder druk staat. Zeker met het langer uitblijven van de vernieuwing zal deze druk op het budget, als gevolg van langer aanhoudende dubbele beheerlasten, toenemen.

- *Verbetering en vernieuwing basisvoorzieningen*

Voor het registreren van haar handhavings- en opsporingstaken maakt de politie gebruik van een aantal basisvoorzieningen. De twee belangrijke basisvoorzieningen BVH-Web en Summ-IT zijn op basis van hun technische levensduur aan vervanging toe. We constateren dat de politie de afgelopen vijf jaar prioriteit heeft gegeven aan het stabiliseren en verbeteren van de ICT-infrastructuur waarop ook deze applicaties draaien. We vinden dit een logische afweging. De technische infrastructuur is daarmee verbeterd en toekomstbestendiger gemaakt. Dat was ook noodzakelijk. Hierdoor zijn de prestaties van de basisvoorzieningen enigszins verbeterd. We zien verder dat de gebruiksvriendelijkheid van BVH-Web

niet wezenlijk is verbeterd ten opzichte van vijf jaar geleden. Het in 2014 landelijk ingevoerde Summ-IT toont wel een verbetering. Van duurzame en voor de politiemedewerker merkbare verbetering van de twee basisvoorzieningen is echter nog onvoldoende sprake.

Aanbevelingen

We bevelen de minister van VenJ vanuit zijn verantwoordelijkheid voor het beleid en het stellen van kaders en regels voor het beheer van de politie het volgende aan:

Wij vinden het van groot belang dat de ICT-ambities en -activiteiten die worden ontplooid bijdragen aan de strategische doelstellingen van de politie.

1. Zorg dat de korpsleiding een duidelijke koppeling aanbrengt tussen de doelstellingen voor de ICT en de strategische doelstellingen van de politie, zodat helder is op welke wijze de ICT-doelstellingen bijdragen aan de strategie. Laat de korpsleiding daarbij inzichtelijk maken op basis van welke keuzes de operationele ICT-doelstellingen terugkomen in de programma's en projecten binnen het portfolio.
2. Bestendig een goed toezicht op de ICT van de politie. Betrek in de evaluatie van de Politiewet, die in de loop van 2017 plaatsvindt, ook het toezicht op de ICT.
3. Verbeter de verantwoording, onder andere aan het parlement over de lopende ICT-ontwikkelingen. Bij het verantwoorden horen ook het benoemen van risico's en een helder inzicht in het kostenverloop. Het Rijks ICT-dashboard biedt hiervoor bijvoorbeeld een beproefde structuur. Ook andere grote organisaties die op afstand staan van het Rijk of van de ministeries informeren over grote projecten via het Rijks ICT-dashboard. Dit geldt bijvoorbeeld voor organisaties als het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen, de Sociale Verzekeringsbank en de Belastingdienst. Wij zien geen relevant verschil tussen deze organisaties en de politie als het gaat om aansluiting op het Rijks ICT-dashboard.

Een goed zicht op kosten én op baten en een goede balans tussen ambities en beschikbare middelen helpen bij een zakelijke sturing op ICT.

4. Zorg voor een integraal inzicht in en overzicht van de ICT-kosten en baten bij investeringsbeslissingen.
5. Voorkom dat opnieuw tekorten ontstaan binnen de ICT-begroting door het langer in stand houden van verouderde ICT-systemen, waardoor er een disbalans is tussen ICT-kosten en ambities. Maak zo spoedig mogelijk ruimte voor vernieuwing van de ICT-systemen.

Het is van belang dat de ICT van de politie kan rusten op een stevige basisinfrastructuur. Maar vernieuwing binnen het operationele politieproces is ook hard nodig om nu, maar zeker ook in de toekomst, goed werk te kunnen leveren. Deze vernieuwing dreigt in het gedrang te geraken. Wij vinden het hierbij extra belangrijk dat de eindgebruikers, de politiemensen die dagelijks het operationele werk doen, hier goed bij betrokken worden.

Planmatig werken helpt om een proces van verandering beheersbaar in te richten, en om hier ook goed over te kunnen verantwoorden. Dit betekent wat ons betreft niet dat alle activiteiten van tevoren meerjarig vast moeten komen te staan, maar wel dat er een stip op de horizon aanwezig is in de vorm van een ambitie, en dat er een pad aanwezig is waarlangs die ambitie gerealiseerd gaat worden. Wij denken dat een vorm van planmatig werken waarin met beheersbare stappen wordt toegewerkt naar het realiseren van een ambitie past bij de politie.

6. Vertaal de langetermijnambities naar beheersbare stappen die, naarmate het uitvoeringsmoment dichterbij komt, meer uitgewerkt zijn in concrete (mijlpaal)producten, tijd en geld.
7. Maak daarbij een realistisch plan om de vernieuwing binnen gestelde financiële en personele kaders en tijd op te leveren en houd daarbij vast aan het planmatig werken. Zie hoe bijvoorbeeld het Ministerie van Defensie dat heeft gedaan.
8. Betrek de gebruikers bij dit proces van vernieuwing door ze de gelegenheid te bieden suggesties aan te reiken en producten zelf te testen, voordat ze daadwerkelijk in gebruik worden genomen.

Reactie minister van VenJ

Van de minister van VenJ ontvingen wij op 2 december 2016 – mede namens de korpschef van de politie – een reactie op ons conceptrapport. De minister geeft hierin aan onze aanbevelingen over te nemen. Hij noemt ons rapport een stimulans om de aandacht voor verdere versterking van de basis en de vernieuwing van de politie ICT met de volle aandacht voort te zetten.

De minister geeft aan dat de korpsleiding begin 2017 komt met een vooruitblik op de strategische ontwikkeling van de politie in de periode vanaf 2018. De politie werkt ook aan een IV-strategie voor 2018–2023. Bovendien zal het IV-portfoliomanagementproces worden doorontwikkeld en vanaf eind 2017 gelijk oplopen met de planning- en control-cyclus.

De minister verwacht dat de politie in 2017 een grote stap zal zetten naar het waarborgen van risicomanagement. Ook zal een politiebreed audit committee worden opgericht. Per 1 januari 2017 worden de financial, de operational en de IT-auditfuncties samengevoegd. Het externe toezicht wordt aangepast als eind 2017 de basis van de nationale politie op orde is en het interne toezicht is geïntensiveerd. De lessen uit het rapport van de commissie Evaluatie Politiewet 2012 worden hierin meegenomen. De minister wil de termijn van de Review Board verlengen tot het einde van het Aanvalsprogramma.

De minister onderschrijft verder het door ons genoemde belang van openheid, transparantie en verantwoording ten aanzien van het benoemen van risico's en inzicht in het kostenverloop van de ICT-ontwikkelingen. De minister gaat tot en met 2017 door met het Aanvalsprogramma. Twee maal per jaar rapporteert hij aan de Kamer hierover als onderdeel van de verantwoording over de realisatie van de nationale politie. Daarna zal meer via de reguliere planning- en controlcyclus verantwoord worden. De minister zal bekijken of, en zo ja hoe een mogelijke deelname aan het Rijks ICT-dashboard past in het toekomstige stelsel van toezicht en verantwoording.

Volgens de minister is er via de interne administratie van de politie inzicht in alle kosten van de politie. Dit wordt wel extracomptabel opgesteld. Verder geeft de minister aan dat de ICT-baten worden meegenomen in de businesscase. Voor het Aanvalsprogramma geldt een apart verantwoordingsregime. De minister wil in zijn jaaraanschrijving voor 2018 opnemen dat de begroting voor 2018 een beter beeld geeft van de totale IV-kosten en baten.

De minister noemt onze aanbeveling over de vernieuwing van de ICT-systemen dé uitdaging voor de ICT politie van de komende jaren. Hierbij merkt de minister op dat de financiële continuïteit van de politie is gewaarborgd. Tevens geeft hij aan dat een prioriteitsvolgorde is geïntroduceerd die structuur geeft aan de IV-activiteiten in de komende jaren. De prioriteitsvolgorde luidt: (1) basis op orde; (2) rationalisatie; (3) eigen beheerde omgevingen; (4) vernieuwing Aanvalsprogramma; (5) overige vernieuwing. De prioriteiten 1 tot en met 3 dragen volgens de minister eraan bij dat de beheerkosten van het huidige ICT-landschap dalen (door bijvoorbeeld het uitzetten van verouderde applicaties). Ook merkt hij op dat de komende jaren zal moeten worden gezocht naar een balans tussen (reductie van) beheerkosten, stabiliteit/onderhoud en vernieuwing.

De minister geeft aan dat de langetermijnambities van de politie wat informatievoorziening betreft zijn vastgelegd in het 'Bestemmingsplan IV'. Hieronder valt de IV-strategie die 3 tot 5 jaar vooruitkijkt. Het beschrijft dat met kleine, beheersbare stappen bewogen wordt richting de langetermijnambities. In het meerjaren IV-portfolio worden deze stappen concreet ingevuld.

Verder geeft de minister aan dat voor het beheersbaar maken van de stappen de politie gebruik maakt van verschillende instrumenten met een afzonderlijke planningshorizon uit de planning- en controlcyclus. Vanaf het IV-portfolio 2017 zal binnen de uitvoering van het IV-portfolio gewerkt worden met kwartaalschijven. Hiermee zet de politie een stap in verdere concretisering en monitoring van producten, tijd en geld. De minister geeft verder aan dat hij het kader BAVP 2013-2017 per 31 december 2016 zal afsluiten. Hij stelt een nieuw kader op voor 2017, als laatste jaar van het Aanvalsprogramma. Met het aflopen van het Aanvalsprogramma eind 2017 zal de programmatische aansturing doorgezet worden in de lijn.

Volgens de minister heeft de politie het betrekken van gebruikers bij vernieuwing van systemen vanaf 2011 versterkt. Deze betrokkenheid wordt nog verder uitgebreid. Tot slot geeft de minister aan dat met het Aanvalsprogramma IV is gestart met het werken via de agile-methode, waarvan de participatie van gebruikers een belangrijk onderdeel is.

Nawoord Algemene Rekenkamer

We zien het als een positieve ontwikkeling dat de minister in zijn reactie aangeeft onze aanbevelingen over te nemen, en een aantal aanbevelingen al in gang heeft gezet. De minister noemt enkele ICT-vernieuwingen, zoals de investering in Business Intelligence en de ontsluiting van informatie met MEOS (Mobiel Effectiever Op Straat). Wat MEOS betreft herkennen wij dat de agent op straat deze nieuwe toepassing goed waardeert. Omdat MEOS echter gebouwd is op de oude ICT-infrastructuur, zal de politie deze vernieuwing de komende jaren moeten aanpassen aan een toekomstbestendige oplossing.

De reactie van de minister geeft op een aantal onderdelen aanleiding tot de volgende opmerkingen:

- Wat de bijdrage van de ICT-strategie aan de organisatiedoelstellingen betreft zegt de minister toe te komen met een vooruitblik op de strategische ontwikkeling van de politie vanaf 2018, de actualisatie van de IV-strategie en de uitwerking van deze strategie binnen het IV-portfoliomanagement. Wij zien nog niet dat daarmee ook een goede

inhoudelijke aansluiting wordt gevonden tussen de organisatiedoelstellingen en de ICT-strategie.

- Ten aanzien van het toezicht op ICT vinden we het positief dat de minister een audit committee laat instellen. De minister gaat daarentegen niet in op onze aanbeveling om het toezicht op de ICT van de politie te bestendigen, ook na afloop van de Review Board.
- Wat de ICT-vernieuwing betreft kunnen we uit de reactie van de minister niet vaststellen of alle ICT-ambities met aan de politie toegekende extra middelen financieel zijn gedekt. Verder benadrukken we dat er opnieuw tekorten kunnen ontstaan indien ICT-systemen niet tijdig worden vernieuwd. De instandhouding van de oudere ICT-systemen zorgt namelijk voor meer beheerkosten. Wat de door de minister toegezegde vernieuwing binnen het IV-portfolio betreft herhalen we onze aanbeveling om de vernieuwing met meer prioriteit op te pakken. De minister noemt deze aanbeveling dé uitdaging voor de ICT politie van de komende jaren.

1 Inleiding

De politie heeft een belangrijke taak in de bescherming van burgers, door op te treden tegen overtredingen en misdrijven, en door hulp te verlenen. Om deze taak goed te kunnen uitvoeren is informatie essentieel. Actuele informatie en een goede digitale ondersteuning zijn cruciaal voor het effectief en efficiënt functioneren van de politie. Omdat de aanpak van de ICT een belangrijke opgave is in het kader van de vorming van de nationale politie, vinden wij het dienstig om na te gaan of de politie erin is geslaagd om de sturing en beheersing van de ICT, ofwel de ICT-governance, maar ook de ICT-systemen zelf structureel te verbeteren. In ons onderzoek uit 2011 (Algemene Rekenkamer, 2011) bleek de politie nog weinig vooruitgang te hebben geboekt op dit punt. Nu, vijf jaar later vinden wij het van belang om na te gaan of de situatie is verbeterd.

1.1 Onderzoek ICT Politie uit 2011

1.1.1 Aanleiding onderzoek 2011

In 2010 kampte de politie in het verzorgingsgebied Noord-Oost van de toenmalige *Voorziening tot samenwerking politie Nederland (vtsPN)* met een grote storing. Belangrijke ICT-systemen van de politie waren voor lange tijd niet beschikbaar, waardoor politiemensen hun werk niet goed konden doen. Dit was mede aanleiding voor een overleg in de Tweede Kamer over de politie. Er werden vragen gesteld over de besluitvorming rond de invoering van de Basisvoorziening Handhaving (BVH). Er waren namelijk veel klachten over dit informatiesysteem. De minister van Veiligheid en Justitie (VenJ) heeft de Algemene Rekenkamer toen verzocht niet alleen de besluitvorming rond de invoering van BVH te onderzoeken, maar ook de risico's en knelpunten verbonden aan andere ICT-systemen en de ICT-governance van de politie.

1.1.2 Bevindingen 2011 op hoofdlijnen

Uit ons onderzoek bleek destijds dat door de complexe governance van de ICT bij de politie de structurele knelpunten in de ICT niet waren opgelost. Ook stelden we vast dat de basisvoorzieningen matig gebruiksvriendelijk waren. Hierdoor werd het werk van de politie nog niet naar behoren ondersteund door de ICT. We bevalen de minister van VenJ destijds onder meer aan de organisatie te vereenvoudigen en de verantwoordelijkheden te verhelderen. Daarbij speelt de landelijke Chief Information Officer (CIO) Politie een belangrijke rol. Ook bevalen we de minister aan de volgende onderdelen te verbeteren: de kostenregistratie, het risicomangement, de strategie, de verantwoording over de risico's en knelpunten in de informatievoorziening en ICT, inclusief de getroffen beheersmaatregelen,

de IT-audits en het toezicht op het financieel beheer, de doelmatigheid en effectiviteit van het beheer en de goede taakuitvoering (onder andere van vtsPN).

1.2 Ontwikkelingen sinds 2011

Er is sinds het verschijnen van ons vorige onderzoek veel gebeurd bij de politie. Zo is er inmiddels sprake van één nationaal politiekorps. Ook heeft de politie na onze rapportage een aantal verbeteringen op ICT-gebied in gang gezet.

1.2.1 Vorming nationale politie

In 2011 is gestart met de voorbereidingen voor de vorming van een nationale politie. Het hoofddoel van de vorming van de nationale politie is het leveren van een grotere bijdrage aan een veiliger Nederland (Nationale Politie, 2012b). Dit wil zij als volgt realiseren:

- betere politiestatistiek;
- meer legitimiteit en groter vertrouwen in de politie;
- functioneren als één korps.

Op 1 januari 2013 trad de Politiewet 2012 in werking, die de invoering per die datum van één landelijk politiekorps regelt. De politie bestaat sindsdien uit tien regionale eenheden en een landelijke eenheid die elk onder leiding staan van een politiechef. Daarnaast is ook het Politiedienstencentrum (PDC) opgericht. Met het PDC wordt de bedrijfsvoering daar waar mogelijk centraal georganiseerd.

De minister van VenJ is op grond van de nieuwe wet politiek verantwoordelijk voor de politie. De minister van VenJ heeft zowel een kaderstellende als een beherende rol. In zijn kaderstellende rol draagt hij verantwoordelijkheid voor de inrichting, werking en ontwikkeling van het politiebestedel. Ook bepaalt hij de landelijke beleidsprioriteiten voor de politie en stelt hij de jaarlijkse bijdrage aan de politie vast. In zijn beheerdersrol stelt de minister de begroting, de meerjarenraming, het beheerplan, het jaarverslag en de jaarrekening van de politie vast. Deze stukken van de politie worden door de minister, naast de begroting en het jaarverslag van het departement, naar het parlement gestuurd. Voorheen lag de beheerdersrol voor de regionale politiekorpsen in handen van de regionale korpsbeheerders.

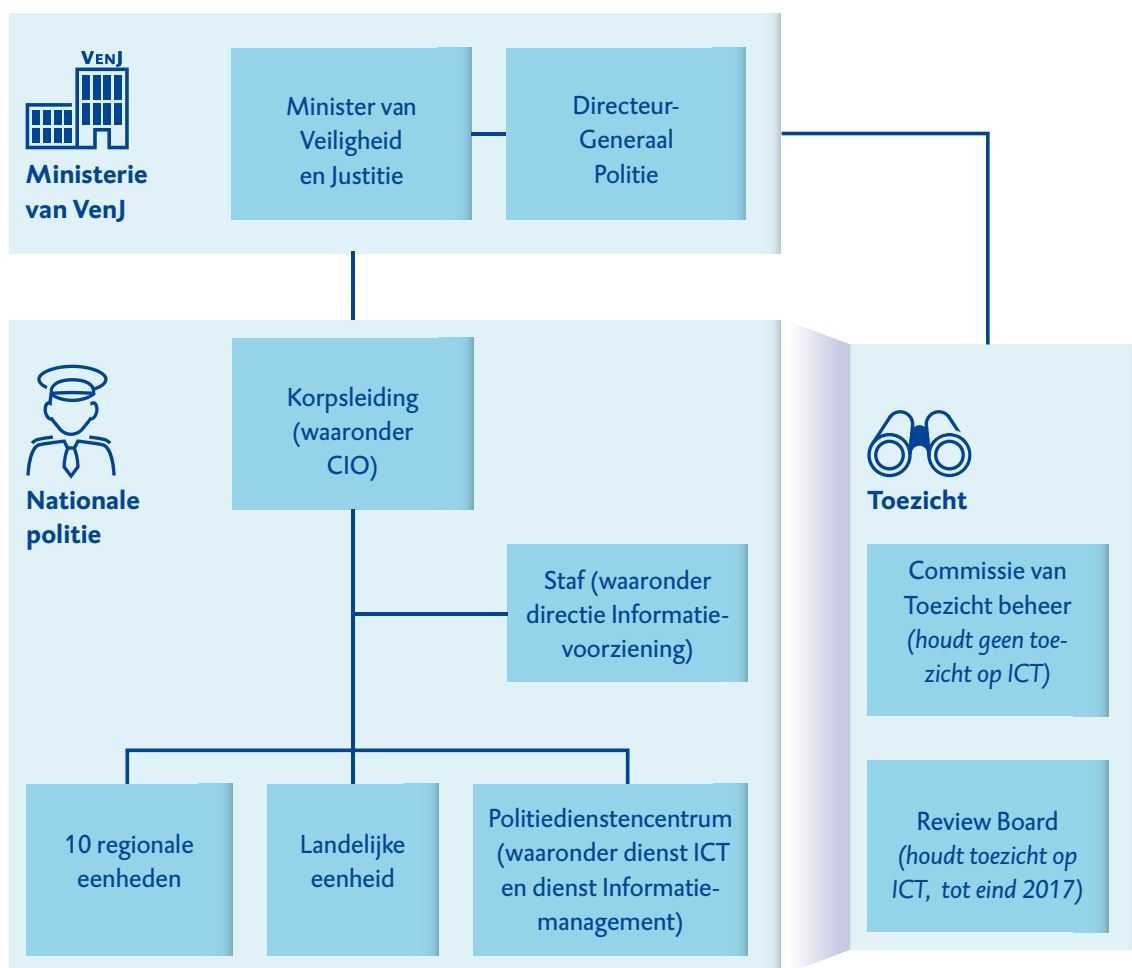
De minister heeft vergaande bevoegdheden gekregen om het beheer van de politie rechtstreeks aan te sturen. Dit geldt ook voor het ICT-beheer. Artikel 23, lid 1 van de Politiewet 2012 bepaalt dat bij ministeriële regeling regels gesteld kunnen worden over de ICT van de politie en het gebruik daarvan.

1.2.2 Inrichting van de ICT-governance

In 2010 is een landelijke CIO Politie aangesteld. Doel van de functie is om de ICT bij de (dan nog gedecentraliseerde) politie te stroomlijnen en meer op elkaar af te stemmen.

De CIO Politie wordt ondersteund door de directie Informatievoorziening (directie IV). De directie IV is onder andere verantwoordelijk voor de ICT-strategie en het IV-beleid van de politie en de kwaliteit en het toezicht op de informatievoorziening. Verder zijn de dienst ICT en de dienst informatiemanagement (dienst IM) vanaf 2017 vanuit het PDC verantwoordelijk voor de ontwikkeling en het beheer van ICT-middelen (dienst ICT) en voor de vertaling van de eisen en wensen vanuit het primaire proces naar de IV organisatie (dienst IM). De figuur hieronder geeft de situatie vanaf januari 2017 weer.

De governancestructuur van de politie-ICT per 1 januari 2017

Joris Fiselier Infographics

Figuur 1 Governancestructuur ICT politie per 1 januari 2017

1.2.3 Aanpak van knelpunten in de ICT van de politie

In 2011 heeft de minister van VenJ, mede naar aanleiding van ons onderzoek uit 2011, het Aanvalsprogramma Informatievoorziening Politie (AVP) 2011-2014 uitgebracht (Nationale Politie, 2011). Dit AVP beoogt de ernstige en hardnekkige knelpunten binnen de informatievoorziening en ICT, waarmee de politie al jaren kampt, op te lossen. De doelen van het AVP zijn:

- meer gebruiksgemak en hogere bruikbaarheid systemen;
- meer en betere informatie-uitwisseling;
- meer flexibiliteit en toekomstvastheid;
- minder uitval van systemen en verlies van gegevens;
- lagere kosten informatievoorziening.

Later is hier de bijdrage aan directe politietijd als doelstelling aan toegevoegd. In hoofdstuk 2 en 3 gaan we dieper in op het AVP.

De minister van VenJ is opdrachtgever van het AVP (de opdracht voor het AVP is gegeven voordat de Politiewet 2012 van kracht werd). Hij besluit over strategie, prioritering en koerswijzigingen en verantwoordt de voortgang aan het parlement. De Korpschef is de gemandateerd opdrachtgever van het AVP. De CIO is opdrachtnemer.

Met de start van dit AVP is de landelijke CIO tevens programmamanager AVP geworden. Per 1 januari 2013 maakt de CIO deel uit van de korpsleiding van de nationale politie. Een belangrijke taak van de CIO is de aansturing van de ICT bij de politie. De uitvoering van het AVP wordt, sinds de formele start van de nationale politie, ondersteund door de IV-organisatie binnen de nationale politie. Dit zijn dus de directie IV, de dienst ICT en de dienst IM.

Het AVP uit 2011 is in juli 2012 bijgesteld naar het Bijgesteld Aanvalsprogramma Informatievoorziening Politie (BAVP) 2012–2013 (Nationale Politie, 2012a). In december 2013 volgde een uitwerking van dit plan, het BAVP 2013–2017 (Nationale Politie, 2013b). In oktober 2014 heeft de minister van VenJ besloten dat de vorming van de nationale politie moet worden herijkt, omdat voor de reorganisatie meer tijd nodig was. Dit had gevolgen voor het BAVP. In augustus 2015 is daartoe de Herijkingsnota verschenen. De consequenties daarvan voor de planning van het IV-portfolio en het BAVP zijn pas later bekend geworden (Nationale Politie, 2016a). Hieruit blijkt onder andere dat de beoogde besparingsdoelstellingen voor 2017 niet worden gerealiseerd, dat de uitgaven doorschuiven en dat er sprake is van een stilstand op de vernieuwing.

1.2.4 Kerncijfers

De formatie van de nationale politie bestaat uit:

Organisatieonderdeel	Aantal FTE
Politie (totaal)	58.250
• waarvan operationeel	49.802
• waarvan ondersteuning	8.448
Informatievoorziening	2.269
• Directie IV	56
• Dienst IM	615
• Dienst ICT*	1.598

* Het aantal fte van de Dienst ICT is inclusief 287 fte Meldkamer Diensten Centrum (Nationale Politie, 2013a).

Tabel 1 Formatie nationale politie

De begroting van de nationale politie voor 2017 bedraagt totaal € 5,414 miljard, waarvan € 4,277 miljard aan personele lasten en € 1,185 miljard aan materiele lasten. Circa 11,6% van de lasten (€ 628 miljoen) heeft te maken met de IV-lasten (Nationale Politie, 2016b). Op de begroting van de politie zijn alleen IV-lasten onder de post 'Verbindingen en automatisering' (€ 381 miljoen) direct zichtbaar. Het resterende deel van de IV-lasten is ondergebracht onder de posten 'opleidingskosten', 'huisvestingskosten' en 'operationele kosten', maar wordt onder die posten niet nader gespecificeerd.

1.3 Vervolgonderzoek ICT politie 2016

1.3.1 Doelstelling van het onderzoek

Middels dit onderzoek willen we beoordelen of de politie de aansturing van de ICT heeft verbeterd sinds ons onderzoek uit 2011. Ook willen we ons een beeld vormen of het BAVP heeft geleid tot verbetering van de ICT-systemen waar de politiemedewerkers dagelijks mee werken.

We beogen met ons onderzoek input te leveren voor het gesprek tussen het parlement en de minister van VenJ over het verder op orde krijgen en gestructureerd vernieuwen van de ICT bij de politie. Dit gesprek moet ertoe leiden dat de minister van VenJ en de korpsleiding

de aansturing van de ICT verder aanscherpen en daarmee bijdragen aan een goed functioneren van de politie in de samenleving.

1.3.2 Onderzoeksvragen

Voor dit onderzoek staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

1. Is de aansturing van de ICT verbeterd, zowel gezien vanuit de politieorganisatie als vanuit het Ministerie van VenJ?
  - a. Zijn IT-governance-instrumenten op een zichtbare wijze ingericht?
  - b. Is gewaarborgd is dat ICT-ambities en ICT-voorzieningen aansluiten bij de organisatie-doelen van de politie en in evenwicht zijn met de beschikbare middelen (tijd, geld en mensen)?
2. Is de gebruikersvriendelijkheid van de belangrijkste landelijke basisvoorzieningen voor handhaving (BVH) en opsporing (Summ-IT) verbeterd?
3. Zijn bij eventuele verbeteringen van de gebruiksvriendelijkheid van deze basisvoorzieningen de onderhoudbaarheid en toekomstvastheid van deze voorzieningen voldoende meegewogen?

1.3.3 Afbakening van dit onderzoek

Dit onderzoek betreft geen algemene beoordeling van de ICT (infrastructuur, applicaties en beheer) bij de politie. Het is een vervolg op een aantal relevante onderdelen uit ons onderzoek van 2011. We hebben dus niet de gehele informatievoorziening van de politie beoordeeld. Ontwikkelingen zoals de basisvoorziening informatie - integrale bevraging (BVI-IB) of de wijze waarop mobiel werken wordt toegepast hebben we niet beoordeeld. Wel komen deze aspecten aan de orde wanneer wij de context beschrijven.

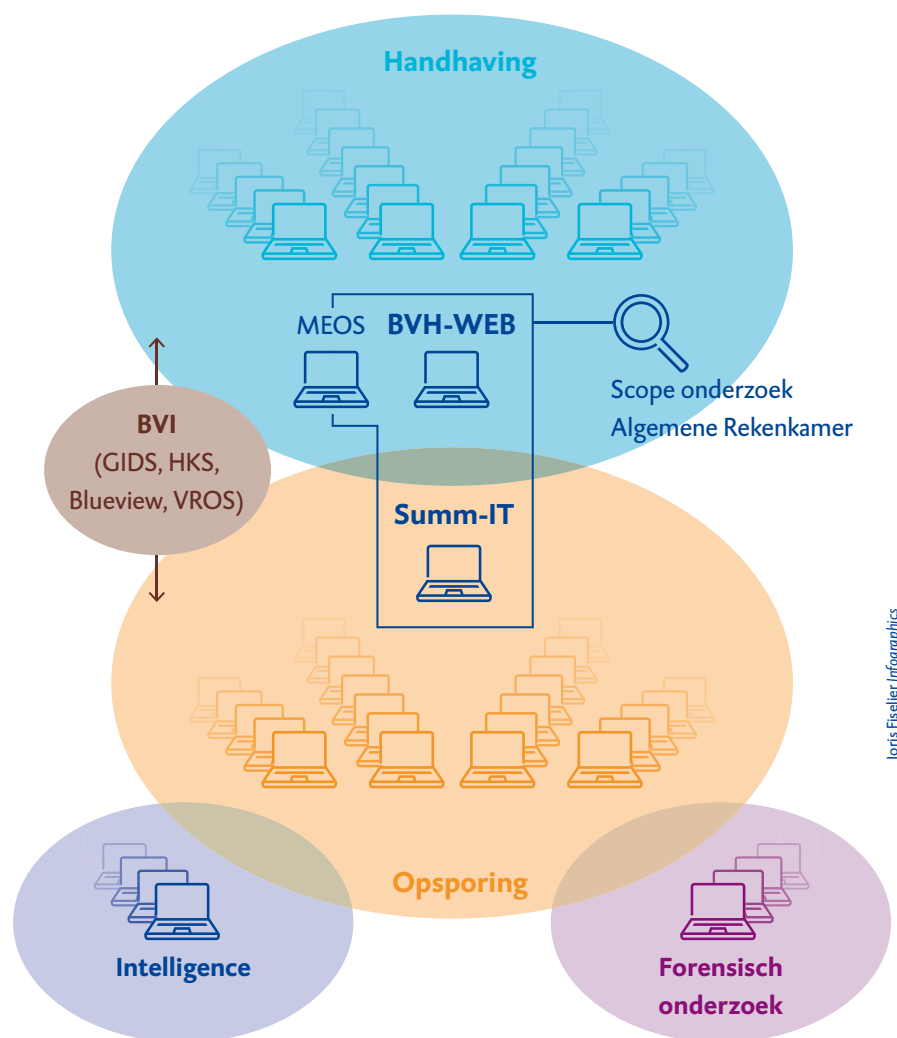
Daarmee is dit onderzoek minder breed van opzet dan ons onderzoek uit 2011. Zo richten we ons nu meer specifiek op de planning en realisatie van het BAVP. Ook hebben we op een aantal aspecten (zie hoofdstuk 2) de ICT-governance beoordeeld.

Voor de beoordeling van de gebruiksvriendelijkheid kijken we naar de ICT-systemen Basisvoorziening Handhaving (BVH-Web) en het systeem voor opsporing Summ-IT. Zowel binnen de opsporing als bij de handhaving is het vastleggen van gegevens voor de politie de kern. Voor de handhavingstaak beschikt de politie daartoe over vele applicaties. De belangrijkste is BVH-Web. Met deze applicatie kan de agent onder andere incidenten registreren, aangiftes opnemen, strafdossiers opmaken en formulieren produceren. Voor de opsporingstaak is Summ-IT de belangrijkste registratie-applicatie, waarmee opsporingsonderzoeken worden verwerkt. Naast deze ICT-systemen gebruikt de politie nog ongeveer

500 overige registratie-applicaties. Figuur 2 toont de belangrijkste ICT-systemen die binnen het operationele proces worden gebruikt.

Bij het vraagstuk van de gebruiksvriendelijkheid en onderhoudbaarheid van deze twee ICT-systemen hanteren we in dit onderzoek de normen uit ons onderzoek uit 2011. Ook kijken we naar de resultaten van de belevingsmonitor van de politie, die ingaat op de algehele beleving van de informatievoorziening en de beleving van een aantal ICT-systemen in het bijzonder, waaronder BVH-Web en Summ-IT.

Scope onderzoek ICT politie door de Algemene Rekenkamer

Joris Fiselier Infographics

Figuur 2 ICT-systemen nationale politie en scope onderzoek Algemene Rekenkamer

Samenvatting	1 Inleiding	2 ICT-governance	3 ICT-ambities	4 Praktijkvoorbeeld	5 Reactie	Bijlagen
--------------	-----------------------	---------------------	-------------------	------------------------	--------------	----------

In bijlage 2 beschrijven we de gehanteerde onderzoeksmethodologie en de gehanteerde normatiek.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven wij onze bevindingen op het gebied van ICT-governance en de activiteiten die de politie de afgelopen jaren binnen het BAVP heeft ontplooid om de ICT op orde te brengen. Hoofdstuk 3 beschrijft onze bevindingen over de balans tussen de ambities van de politie en de daarvoor beschikbaar zijnde middelen. Hoofdstuk 4 gaat in op de toekomstbestendigheid en gebruiksvriendelijkheid van een aantal belangrijke en veel gebruikte ICT-systemen binnen het primaire proces van de politie. In dit hoofdstuk hebben we ter illustratie tekstkaders opgenomen die gebruikerservaringen beschrijven. Deze voorbeelden zijn afkomstig van de meeloopstages bij enkele politie-eenheden. Ze geven dan ook de ervaring van individuele politiemensen weer. In hoofdstuk 5 is de integrale reactie van de politie en de minister van VenJ opgenomen met daarbij ons nawoord.

2 ICT-governance bij de politie

In dit hoofdstuk beschrijven we dat de sturing en beheersing van de ICT, oftewel de ICT-governance van de politie, mede door de vorming van de nationale politie op onderdelen is verbeterd, maar nog niet optimaal functioneert. De meeste instrumenten op het gebied van de interne sturing en beheersing van de ICT zoals een CIO, programmasturing (AVP) en portfoliomanagement zijn aanwezig.

Ook de externe verantwoording daarover en het extern toezicht op de ICT van de politie zijn, weliswaar tijdelijk, inmiddels ingericht. Dit lichten we in § 2.2 verder toe. Tegelijkertijd constateren we dat de ingerichte instrumenten nog niet allemaal optimaal functioneren. Zo is er nog ruimte voor verbetering binnen het risicomanagement, de IT-auditfunctie en de wijze waarop over ICT, waaronder aan het parlement, wordt gerapporteerd.

In § 2.3 beschrijven wij dat er geen duidelijke koppeling is tussen de strategische doelen van de politie en de ICT-strategie, zoals verwoord in het bestemmingsplan van de politie en de vernieuwingsstrategie. Die ICT-strategie zou echter zichtbaar moeten aansluiten bij de strategische doelen van de politie. Nu bestaat het risico dat investeringen in de ICT niet goed bijdragen aan de strategische doelstellingen. Bovendien zijn de strategische doelen ambitieus en loopt de timing van de ICT-ambities niet gelijk met die van de strategische doelstellingen. Hierdoor kunnen de ambities op ICT-gebied onvoldoende bijdragen aan het behalen van die strategische doelstellingen van de politie.

2.1 Het belang van ICT-governance

Dit hoofdstuk gaat over de ICT-governance van de politie. Wij hebben hier onderzoek naar gedaan omdat we dit in 2011 ook hebben onderzocht. Maar dat niet alleen; een goede ICT-governance is essentieel voor een organisatie die zo afhankelijk is van goed functionerende ICT-systemen als de politie. Een groot deel van het dagelijkse politiewerk bestaat uit het vastleggen en raadplegen van informatie. Die informatie moet dus correct, tijdig, beschikbaar maar ook exclusief zijn. Dit vraagt dus veel van die ICT-systemen. Een goed functionerende ICT-organisatie, met alle instrumenten die daarbij helpen, is voor de politie van levensbelang. Wij beoordelen die ICT-organisatie met behulp van het ICT-governance raamwerk (Algemene Rekenkamer, 2006). Het tekstkader op pagina 22 beschrijft wat we onder ICT-governance verstaan.

ICT-Governance

ICT-governance is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de top van de organisatie en de toezichthouder(s) voor:

- de interne sturing van de ICT-voorziening van de organisatie;
- de interne beheersing van de ICT-voorziening van de organisatie;
- de externe verantwoording over de ICT-voorziening van de organisatie;
- het externe toezicht op de ICT-voorziening van de organisatie.

2.2 ICT-governance-instrumenten in ontwikkeling

2.2.1 CIO en portfoliomanagement

Met de aanstelling van de CIO in de korpsleiding heeft de politie ervoor gezorgd dat ICT-vraagstukken structureel op het hoogste managementniveau worden besproken. Samen met de meer centraal ingerichte IV-organisatie betekent dit meer grip op de ICT van de politie. De CIO speelt ook een belangrijke rol in het portfoliomanagement. Onder (project)portfoliomanagement verstaan we het in onderlinge samenhang beheren en prioriteren van een verzameling van projecten voor het behalen van specifieke strategische doelstellingen (Algemene Rekenkamer, 2013). In het portfolioproces stelt het Directoraat-Generaal Politie (DGPol) namens de minister van VenJ, vanuit zijn beherende rol, enkele prioriteiten. Deze prioriteiten worden vervolgens binnen de politie afgewogen. De CIO Politie doet uiteindelijk een voorstel voor het IV-portfolio.

Het proces van portfoliomanagement, dat in de huidige vorm sinds 2014¹ bestaat en waarin projecten en programma's van de politie in onderlinge samenhang worden gewogen en geprioriteerd, heeft in 2016 nog niet optimaal gefunctioneerd. De reden is dat de door de minister vastgestelde termijnen van de planning- en controlcyclus niet goed op elkaar zijn afgestemd. Zo lopen de termijnen voor de keuzes binnen het BAVP niet synchroon met de termijnen voor het beheerplan en de begroting van de politie. Concreet betekent dit dat op het moment dat DGPol de prioriteiten inbracht de politie nog onvoldoende zicht had op de financiële haalbaarheid. Daardoor waren bindende afspraken over het portfolio nog niet mogelijk.

2.2.2 Werken onder architectuur

Met de start van het AVP eind 2011 heeft de politie een nieuwe start gemaakt met het werken onder architectuur. Onder architectuur werken houdt in dat een gestandaardiseerde werkwijze voor ICT-ontwikkeling wordt gevolgd en dat verschillende ICT-toepassingen binnen een raamwerk van vastgestelde kaders passen en op elkaar aansluiten.

Vanwege de versnipperde uitgangspositie en de dynamische omgeving was de politie van oordeel dat het werken onder architectuur volgens de klassieke blauwdrukbenadering niet de gewenste bestuurbaarheid oplevert. Daarom heeft de politie gekozen voor een minder rigide benadering op basis van principes en uitgangspunten.

De Review Board als onafhankelijk toezichthouder op het BAVP is positief over hoe de architectuurfunctie functioneert (zie verder § 2.2.4). Ook wij vinden het van belang dat er een gemeenschappelijke basis van afspraken en technische standaarden is die richtinggevend is voor de ontwikkeling van ICT-systemen in de toekomst. De vorming van de nationale politie en de uitvoering van het BAVP draagt volgens de Review Board bij aan een verbeterde architectuurfunctie. Wel is er nog ruimte voor verbetering, bijvoorbeeld in de beschrijving van de huidige situatie en de transitie naar de gewenste situatie. Ook het proces van het in beheer nemen van architectuurproducten kan nog verder worden verbeterd. Een voorbeeld is het beheren van de zogenoemde referentiearchitectuur. Deze is richtinggevend voor andere architectuurproducten. Het is daarom belangrijk dat het bestaan hiervan niet alleen bekend is, maar ook door de lijnorganisatie wordt gebruikt. Bij het laatste is de personele reorganisatie en de overplaatsing van medewerkers een complicerende factor.

2.2.3 Managementrapportages

We zien dat er verbeteringen zijn op het terrein van de managementrapportages. De rapportages die worden gebruikt bevatten veelal een eenduidige structuur. Verbetermogelijkheden zijn er nog door in de rapportages op systeemniveau te beschrijven hoe doelen, realisatie, tijd, mensen en middelen zich verhouden. Ook ontbreekt nog op het niveau van een eenheid een samenhangende rapportage over IV en ICT naar de korpsleiding. Verder is een rapportagelijijn op portfolioniveau en per portefeuillehouder nog in ontwikkeling.

2.2.4 Inrichting van extern toezicht

We constateren dat er sinds 2011 ook veel verbeterd is op het punt van het extern toezicht. Het externe toezicht op de ICT-processen bij de politie is nu ondergebracht bij de tijdelijke Review Board en de Commissie van Toezicht op het beheer (CvT). De CvT heeft tot taak te beoordelen hoe de politie het beleid van de minister uitvoert en de daartoe gestelde kaders invult voor de inrichting van de organisatie, de werkprocessen, het personeel en de middelen.

De Review Board is een onafhankelijk orgaan dat de opdrachtgever (de minister) en de gemandateerd opdrachtgever (de korpschef) adviseert over de uitvoering van het BAVP. Volgens het instellingsbesluit is de Review Board ingesteld met het doel dat de minister zijn verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het BAVP kan waarmaken. De Review Board adviseert, gevraagd en ongevraagd, de minister en haar adviezen worden besproken in de Programmaraad voor het BAVP. De Programmaraad, die wordt voorgezeten door de korpschef en waarin DGPol deelneemt namens de minister, besluit over het BAVP. Een belangrijk onderdeel van de advisering van de Review Board is een regelmatige toets of de uitvoering van het BAVP voldoet aan de oorspronkelijke visie, doelen en resultaten.

Het instellingsbesluit voor de CvT beschrijft dat de CvT complementair is aan de Review Board op het terrein van ICT en dat de informatievoorziening en automatisering (als deel-terrein van het beheer van de politie) in beginsel niet tot het werkveld van de commissie behoren. De Review Board laat ICT-ontwikkelingen die buiten het BAVP plaatsvinden buiten beschouwing. Voorbeelden hiervan zijn ontwikkelingen op het gebied van cybersecurity of het beheer en de exploitatie van bestaande ICT-systemen. Deze ontwikkelingen vallen met de in het instellingsbesluit gemaakte keuze dus buiten het toezicht van beide toezichtorganen.

De politie en de Review Board willen allebei dat de doelen van het BAVP gehaald worden, maar hebben ten aanzien van planmatig werken verschillen van inzicht. De politie ziet het BAVP meer als een richting om de achterliggende doelen te bereiken. De Review Board benadert haar toezicht meer vanuit de oorspronkelijke en vastgestelde uitgangspunten uit het BAVP. Aangezien de politie haar planning en uitgangspunten tussentijds heeft aangepast komen de bevindingen van de Review Board voor de politie nog wel eens als remmend en achterhaald over. Wij vinden het waardevol dat een onafhankelijke toezicht-houder kritische vragen stelt over waarom bepaalde besluiten worden genomen en welke gevolgen die hebben voor het BAVP als geheel.

De Review Board houdt na afronding van het BAVP per eind 2017 op te bestaan. Daarmee komt een belangrijk toezichtsorgaan met specifieke kennis van zaken te vervallen.

Het Ministerie van VenJ is bezig met het opstellen van een visie 'toezicht op de politie'. Een van de vraagstukken daarbij is de positionering van het externe toezicht op het beheer van de politie. De IV-ontwikkelingen bij de politie vergen vanwege de complexiteit, omvang, afhankelijkheden en (beheersmatige) risico's een continue aandacht en toetsing. Wij

vinden dan ook een extern toezichtorgaan voor de ICT van de politie, waarin specifieke ICT-kennis beschikbaar is, ook na afronding van het BAVP wenselijk.

2.2.5 Risicomanagement binnen de planning- en controlcyclus

De minister van VenJ heeft in de Jaaraansrijving 2016 aangegeven dat risicomanagement eind 2017 geïntegreerd moet zijn in de bedrijfsvoering van de politie. Medio 2015, halverwege de uitvoering van het BAVP, is de politie gestart met risicomanagement binnen de IV-organisatie en moet het onderdeel gaan worden van de reguliere planning- en controlcyclus. Ook het instrument van financiële risicoanalyse wordt nog weinig gehanteerd. Daar komt bij dat qua financiële sturing er nog geen sprake is van een goed inzicht in de kosten van ICT. De betaalbaarheid van IV is al vanaf het begin als risico benoemd en voor de politie een probleem (zie § 3.3).

Nu is risicomanagement nog per taakgebied van de politie georiënteerd, maar men wil toe naar een geïntegreerde aanpak. Een geïntegreerde aanpak geeft ook een integraal risicobeeld. Een integraal beeld van de risico's helpt de politie bij het maken van keuzes in de verschillende maatregelen om risico's te beperken.

2.2.6 Functioneren van IT-auditfunctie

Een goede IT-auditfunctie draagt bij aan het inzichtelijk maken en beheersen van risico's. De knelpunten die we in 2011 voor de IT-auditfunctie hebben geconstateerd bestaan voor een belangrijk deel nog steeds:

- De politie kan geen beeld geven welk controleterrein wordt afgedekt.
- De visie van de auditdienst van de politie (Korpsaudit) is nog niet volledig uitgewerkt.
- We hebben geen navolgbare vastlegging van de daadwerkelijke risico-identificatie en risicoanalyse aangetroffen.
- We hebben geen beschrijving of overzicht aangetroffen van de auditobjecten op het terrein van ICT.
- We hebben niet kunnen vaststellen op welke wijze Korpsaudit de kwaliteitsaspecten van de ICT (betrouwbaarheid, continuïteit en/of exclusiviteit) wil beoordelen.

Daarnaast stellen we vast dat vier van de zeven geplande IT-audits in 2015 niet zijn uitgevoerd of zijn stopgezet. Een toelichting op de beperkte realisatie ontbreekt in de IT-audits. Wel meldt de politie in het Herijkt Auditjaarplan 2015 dat er in de huidige bezetting een tekort bestaat aan specifieke kennis over IT-audit en de Wet Politiegegevens (Wpg). Hiervoor moet capaciteit geworven worden (Nationale Politie, 2015c).

2.2.7 Informatie uit jaarverslagen en voortgangsrapportages

De jaarverslagen van de nationale politie en die van de minister van VenJ bieden nog onvoldoende inzicht in de uitvoering van het BAVP. Zo wordt in de jaarverslagen van de politie over 2013, 2014 en 2015 alleen kort ingegaan op het doel, organisatie en voortgang van het BAVP. De politie meldt bijna niets over de risico's, knelpunten of kosten. De minister van VenJ meldt in zijn departementaal jaarverslag over 2015 alleen dat in 2015 vooral prioriteit is gegeven aan het verbeteren en standaardiseren van ICT-systemen en dat daarmee de structurele vernieuwing van de politie ICT opschuift in de tijd.

Naast deze jaarverslagen wordt er ook via voortgangsrapportages verantwoording afgelegd. Zo legt de politie via de *kwartaalrapportages Beheerplan* verantwoording af aan de minister van VenJ over de voortgang van de ICT-doelstellingen. Deze rapportages bevatten echter geen concreet inzicht in de omvang van risico's of knelpunten op het ICT-terrein. Verder stuurt de minister van VenJ halfjaarlijkse voortgangsrapportages van het BAVP naar het parlement. In deze voortgangsrapportages ontbreekt een overzicht van de gespecificeerde ICT-uitgaven. Verder beschrijven de rapportages vooral wat er wel is gerealiseerd, maar slechts beperkt wat er nog niet is gerealiseerd of wat er al gerealiseerd had moeten zijn (VenJ, 2014; 2015; 2016).

Tot slot kan de nationale politie zich extern verantwoorden over ICT-projecten via het Rijks ICT-dashboard (www.rijksictdashboard.nl). Het Rijks ICT-dashboard hanteert een gestandaardiseerde en inmiddels beproefde wijze van rapporteren over kosten en baten van grote ICT-projecten. Transparantie over het verloop van ICT-projecten wordt daarmee vergroot en het onderling vergelijken van ICT-projecten wordt mogelijk. Rapporteren via het dashboard zou volgens de politie echter niet sporen met het bijzondere karakter van de organisatie.

2.3 Inzet van ICT bij realisatie strategische doelen politie

2.3.1 ICT-strategie als afgeleide van de strategische doelen politie

De strategische doelen van een organisatie laten zien wat de organisatie, vaak op de langere termijn, wil bereiken. Vervolgens heeft een organisatie dan allerlei middelen, zoals bijvoorbeeld geld, mensen en ICT-voorzieningen die het kan inzetten om die strategische doelen te bereiken. De wijze waarop die ICT-voorzieningen moeten bijdragen aan het realiseren van de strategische doelen staat omschreven in een ICT-strategie. Een ICT-strategie begint idealiter met het expliciet verwijzen naar de strategische doelen van de organisatie om vervolgens aan te geven op welke wijze de verschillende elementen van de

ICT-strategie hieraan bijdragen ('alignment'). De ICT-strategie zou vervolgens meer concreet uitgewerkt moeten zijn in programma's en projecten.

2.3.2 Koppeling strategische doelen politie met ICT-strategie

De politie heeft voor de vorming van de nationale politie strategische doelen geformuleerd in het *Ontwerpplan Nationale Politie* (Kwartiermaker Nationale Politie, 2012) waarin de contouren van de nationale politie zijn geschetst. De strategische doelen zijn:

1. betere politieprestaties;
2. meer legitimiteit van en groter vertrouwen in de politie;
3. het functioneren als één korps.

Deze strategische doelstellingen zijn uitgewerkt in meer operationele doelstellingen in het *Realisatieplan* (Nationale Politie, 2012). De doelstellingen zijn uitgewerkt in tactische en – nog een niveau dieper – in operationele doelstellingen.

Wij kunnen echter geen duidelijke koppeling maken met de speerpunten uit het *Bestemmingsplan IV* (Nationale Politie, 2013c) en de daaruit afgeleide *Vernieuwingsstrategie* (Nationale Politie, 2015b). Deze documenten kunnen samen worden beschouwd als de ICT-strategie van de politie.

Speerpunten uit de ICT-strategie

- Het fundament op orde
- Betrouwbare centrale infrastructuur
- Professionele IV en ICT
- De korpsleiding stuurt
- Verandering infrastructureel benaderd
- Gegevens zijn de kern
- Mobiel werken is de norm
- Zelf kiezen en ontwikkelen
- De politie digitaliseert mee
- Acteren in ketens en netwerken

De speerpunten vormen het strategisch kader voor de politie om de IV-ontwikkelingen in concreet beleid en plannen/projecten uit te werken. De ambities op het gebied van informatievoorziening lijken dus op zichzelf te staan. We kunnen niet vaststellen in welke mate die ambities, en alle activiteiten die hierbinnen worden ontplooid, bijdragen aan de strategische doelen van de politie. Ook worden de strategische doelen van de politie nergens in de ICT-strategie genoemd.

2.3.3 Strategische doelen politie ambities

In § 2.3.1 gaven wij aan dat een ICT-strategie idealiter afgeleid wordt van de strategische doelen van een organisatie om hier ook optimaal aan te kunnen bijdragen. Andersom geldt echter ook: de strategische doelen van een organisatie moeten een realistisch en haalbaar perspectief bieden. Wij vragen ons af of dit wat de ICT-doelen betreft het geval is. Zo komt de politie van een situatie waarbij autonome regionale eenheden grotendeels hun eigen ICT-systemen in beheer hadden. Ook kampte de politie, zoals wij in ons onderzoek van 2011 constateerden, met veel knelpunten in die ICT-systemen. De ICT-strategie voorziet voor een groot deel in het aanpakken van die knelpunten. Voorbeelden hiervan zijn de doelstellingen ‘het fundament op orde’ en een ‘betrouwbare centrale infrastructuur’.

Met het op orde brengen van de ICT-infrastructuur en het consolideren van het ICT-systeemlandschap heeft de politie zichtbaar gewerkt aan het realiseren van die speerpunten, maar niet álle speerpunten zijn volledig gerealiseerd. Dat is nog een proces van jaren. De ICT-strategie heeft een tijdshorizon van ongeveer tien jaar. Dit betekent dat de ambities, zoals verwoord in de ICT-strategie, in 2025 gerealiseerd zijn. De strategische doelen (zie § 2.3.2) van de politie kennen een heel ander tijdspad. Twee daarvan, ‘betere politieprestaties’ en ‘meer legitimiteit van en groter vertrouwen in de politie’ moeten al per eind 2017 gerealiseerd zijn. De timing van deze doelen sluit niet aan bij de ICT-ambities, terwijl ICT-ambities wel degelijk kunnen bijdragen aan het strategische doel van ‘betere politieprestaties’.

2.4 Aanbevelingen governance ICT

Wij vinden het van groot belang dat de ICT-ambities en activiteiten die worden ontplooid bijdragen aan de strategische doelstellingen van de politie. Dan is er sprake van strategische alignment.

Wij bevelen de minister daarom het volgende aan:

1. Zorg dat de korpsleiding een duidelijke koppeling aanbrengt tussen de doelstellingen voor de ICT en de strategische doelstellingen van de politie, zodat helder is op welke wijze de ICT-doelstellingen bijdragen aan de strategie. Laat de korpsleiding daarbij inzichtelijk maken op basis van welke keuzes de operationele ICT-doelstellingen terugkomen in de programma's en projecten binnen het portfolio.
2. Bestendig een goed toezicht op de ICT van de politie. Betrek in de evaluatie van de Politiewet, die in de loop van 2017 plaatsvindt, ook het toezicht op de ICT.

-
-
3. Verbeter de verantwoording aan het parlement over de lopende ICT-ontwikkelingen. Bij het verantwoorden hoort ook het benoemen van risico's en een helder inzicht in het kostenverloop. Het Rijks ICT-dashboard biedt hiervoor een beproefde structuur. Ook andere grote organisaties die op afstand staan van het Rijk of van de ministeries informeren over grote projecten via het Rijks ICT-dashboard. Dit geldt bijvoorbeeld voor organisaties als het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen, de Sociale Verzekeringsbank en de Belastingdienst. Wij zien geen relevant verschil tussen deze organisaties en de politie, op basis waarvan een andere aanpak is gerechtvaardigd, als het gaat om aansluiting op het Rijks ICT-dashboard.

3 Balans tussen ambities en beschikbare middelen

In dit hoofdstuk constateren we dat het zicht op de integrale kosten en baten van de ICT van de politie kan worden verbeterd. De meerjarige ICT-begroting is in 2016 bijgesteld ten opzichte van de vorige ICT-begroting. Daardoor kunnen de vastgestelde voornemens worden uitgevoerd. Hierover schrijven wij in § 3.2. Maar een strikte uitvoering van de bestaande meerjarige begroting voor ICT laat financieel en inhoudelijk nauwelijks ruimte voor de verdere vernieuwing. Vooral het uitblijven van de benodigde vernieuwing binnen het primaire politieproces baart ons zorgen. Ondertussen nemen de beheerlasten van de bestaande, in enkele gevallen al relatief oude, ICT-systemen toe. Het risico bestaat dat de toenemende beheerlasten ook vervolgens weer ten koste gaan van de vernieuwingsruimte waardoor die nog verder in het gedrang komt. Als de stap naar vernieuwing niet snel wordt gezet, dan zal de balans tussen de ICT-ambities en de middelen die daarvoor beschikbaar zijn weer uit evenwicht raken. Daarop gaan we in § 3.3 in. Ten slotte wordt het instrument businesscase nog onvoldoende benut en kan de politie, vanwege de vaststaande operationele sterkte, ICT-baten niet realiseren. Daarover schrijven we in § 3.4.

3.1 Het belang van balans tussen ambities en middelen

Veruit de grootste post op de begroting van de politie is het personeel (78,3%). De op een na grootste post is het onderdeel (integrale) informatievoorziening (IV)-lasten, volgens de politie omvat dit 11,6%. De komende jaren gaat deze post van IV-lasten volgens de meerjarenbegroting iets groeien in financiële omvang, zowel absoluut als procentueel (Nationale Politie, 2016b). Dat maakt het van belang om in de besteding van het ICT-budget goede afwegingen te maken. Het gaat immers om veel geld. Keuzes die de politie maakt over de ICT van de politie werken door in wat een agent in zijn of haar dagelijkse werk wel of niet kan.

3.2 Zicht op kosten van ICT

In ons vorige onderzoek concludeerden we dat de politie moeilijk een totaalbeeld kon geven van de ICT-kosten (Algemene Rekenkamer, 2011). Dit is sinds de vorming van de nationale politie niet veranderd. We constateren dat het voor de politie nog steeds lastig is om tot een integraal kostenoverzicht voor ICT te komen.

Net als in het verleden zijn de materiële lasten van de ICT bij de politie alleen zichtbaar onder de kostensoort ‘Verbindingen en automatisering’ in begrotingen en jaarverslagen. De lastencategorie ‘inhuur ICT-personeel’ valt daarbuiten, maar valt wel binnen het ICT-budget van de CIO en daarmee ook binnen de ICT-begroting. Binnen dit ICT-budget zitten

dus nog niet de geschatte ICT-lasten die nu onder de lastencategorieën Personeel (eigen personeel en een deel van ingehuurd ICT-personeel), Huisvesting, Operationeel en Beheer zijn opgenomen. De kosten van intern en extern ICT-personeel worden geboekt onder de personele uitgaven. Ook de kosten voor het opleiden van gebruikers (niet het ICT-personeel zelf) worden niet bij de ICT-kosten gerekend.

Een integraal overzicht is wel wenselijk en van belang, omdat de politie zelf ook inzicht moet hebben in de vraag of met de (extra) investeringen de organisatie de verwachtingen kan waarmaken. Dan gaat het bijvoorbeeld om de vraag of er ook voldoende personeel voor de uitvoering van die ICT-ambities is.

Onderstaande tabel beschrijft de lastencategorieën voor de periode 2016–2020, op basis van door de politie, op verzoek van de Algemene Rekenkamer, aangeleverde cijfers. Wij hebben deze cijfers gedeeltelijk kunnen verifiëren in de begroting 2017-2021 (Nationale Politie, 2016b).

	2016	2017	2018	2019	2020
Verbinding en automatisering	335,7	381,0	386,0	415,0	420,0
Intern personeel	184,0	195,0	193,1	193,2	193,2
Ingehuurd ICT-personeel	25,1	36,0	30,0	25,0	25,0
Opleidingskosten	3,3	3,7	3,5	3,5	3,4
Huisvestingskosten	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3
Operationele kosten	5,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Integrale ICT-kosten	566,3	634,9	631,8	655,9	660,8

Tabel 2 Lastencategorieën binnen begroting 2017–2021² (volgens opgave politie)³ (x € 1 miljoen)

3.2.1 ICT-begroting 2016 ten opzichte van de ICT-ambities

De minister van VenJ heeft eind 2015 PwC opdracht gegeven meer inzicht te verschaffen in de meerjarige begrotingsreeks van de nationale politie. Het intensieve onderzoek van PwC richtte zich op de vraag of de huidige omvang van het budget voor de materiële lasten en de ICT-ambities, met als basis het inrichtingsplan nationale politie, duurzaam gerealiseerd kan worden. PwC heeft de lasten in de goedgekeurde politiebegrotingen vergeleken met de lasten die PwC op basis van het onderzoek en berekeningen realistisch en onvermijdelijk achtte. Volgens de analyse van PwC zou de ICT-begroting van de nationale politie in 2016 € 66 miljoen (naar boven afgerond) tekort komen om de ICT-ambities waar te kunnen maken. Dit tekort zou oplopen tot € 112 miljoen in 2020 (PwC, 2016).

Volgens PwC is de belangrijkste verklaring hiervoor dat de basisreeksen in de begroting van de politie 2016–2020 gebaseerd zijn op het BAVP en het inrichtingsplan uit 2012, maar sindsdien niet volledig zijn onderbouwd. Door de vertraging in de uitvoering van het BAVP zijn de basisreeksen volgens PwC ook niet meer actueel en realistisch. PwC heeft een becijfering gemaakt van het ICT-budget dat zou passen bij het inrichtingsplan en de al eerder vastgestelde ICT-opgave voor de politie. Volgens PwC zou de politie hiervoor jaarlijks circa € 430 miljoen nodig hebben.

	2016	2017	2018	2019	2020
ICT ambities volgens onderzoek PwC	426	431	430	425	427
ICT-begroting 2016	361	343	302	302	315
Verschil ambities – 2016	-65	-88	-128	-123	-112
Verschil ambities – 2016 cumulatief	-65	-153	-281	-404	-516

Tabel 3 ICT-ambities volgens onderzoek PwC ten opzichte van de begroting 2016–2020⁴
(x €1 miljoen)

Om de ICT-ambities vanaf 2016 tot en met 2020 te realiseren zou de politie in die periode € 516 miljoen (cumulatief) tekort komen. Het verschil tussen begroting en ambities werd vooral veroorzaakt door:

- Het tempo van technologische ontwikkelingen zoals MEOS en de extra (beheer)kosten die deze met zich meebrengen.
- De kosten van oude ICT-systemen en technieken die niet onmiddellijk uitgefaseerd kunnen worden, mede omdat er een grens zit aan wat de IV-organisatie aan werk kan verzetten.
- De omvorming van bruikbare ICT-toepassingen die de regionale korpsen destijds zelf hebben ontwikkeld (de Eigen Beheerde Omgevingen, EBO's) naar het landelijk niveau, dat voor een groot deel nog moet plaatsvinden. Hiermee verschuift budget en formatie-ruimte, maar ook de beheerlast van eenheden naar de diensten IM en ICT.

De second opinion die op het PwC-onderzoek heeft plaatsgevonden (ABDTOPConsult, 2016) en een alternatieve benadering die de nationale politie eerder heeft laten uitvoeren (Gartner, 2014) leidden tot ongeveer hetzelfde resultaat. Het laat zien dat een strikte uitvoering van de bestaande begroting voor ICT impliceert dat er nauwelijks financiële ruimte voor vernieuwing beschikbaar is en dat dit op lange termijn voor de nationale politie geen houdbare situatie is. Over het belang van voldoende ruimte houden voor vernieuwing hebben wij al eerder gerapporteerd (Algemene Rekenkamer, 2016). Gegeven het belang

van ICT zou er volgens de second opinion zo snel mogelijk een integraal IV-plan opgesteld moeten worden met een horizon die verder ligt dan 2020.

3.2.2 ICT-budget 2017–2020 komt tegemoet aan ICT-ambities

De minister heeft in de ontwerpbegroting 2017–2021 meer geld voor de politie beschikbaar gesteld. De politie heeft vervolgens gelden in haar begroting toegekend voor ICT, om de minimale ambities van de politie op ICT-gebied uit te kunnen voeren. Dit betreffen de ICT-ambities die volgen uit het inrichtingsplan en de ambities die al eerder zijn vastgesteld door de politie. Onderstaande tabel geeft de vastgestelde voorgenomen ICT-ambities weer, zoals PwC die heeft berekend met daarbij het ICT-budget voor 2017–2020 uit de ontwerpbegroting 2017-2021.

	2016	2017	2018	2019	2020
ICT ambities volgens onderzoek PwC	426	431	430	425	427
ICT-begroting 2017	361	417	416	440	445
Verschil ambities - 2017	-65	-14	-14	15	18
Verschil ambities - 2017 cumulatief	-65	-79	-93	-78	-60

Tabel 4 ICT-ambities volgens onderzoek PwC ten opzichte van de begroting 2017-2021⁵ (x € miljoen)

Hieruit blijkt dat de politie tussen 2017 en 2020 in totaal € 456 miljoen (€ 516 - € 60; verschil tussen oude tekort en nieuwe tekort) extra middelen beschikbaar stelt ten behoeve van de ICT-ambities. Naar aanleiding van het PwC-onderzoek bij de politie is bij de Voorjaarsnota 2016 (minister van Financiën, 2016) € 96 miljoen aan middelen aan de begroting toegevoegd. Hiervan is € 10 miljoen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de Contourennota opsporing. Van de overige € 86 miljoen is niet duidelijk geworden hoeveel daarvan wordt ingezet om het tekort in 2016 van € 65 miljoen bij de ICT-kosten op te vangen.

3.3 Risico's voor het realiseren van de ICT-ambities

3.3.1 Realisatie opbrengsten BAVP

In het BAVP is voorzien dat uiterlijk 2017 een aantal doelen is bereikt om de ICT op orde te brengen, te verbeteren en te vernieuwen. We stellen vast dat niet alle doelen van het BAVP in 2017 gerealiseerd zullen zijn. Dit komt enerzijds doordat de scope van het BAVP flink is uitgebreid, waardoor er sprake is van verdringing van de oorspronkelijke BAVP-doelstellingen. Ook de Review Board heeft gesignaleerd dat de ambities van het programma in de tijd

wijzigen (VenJ 2014 en Reviewboard, 2016). De Programmaraad voor het BAVP voegt nieuwe plannen aan het BAVP toe zonder dat ze de organisatorische en financiële consequenties ervan voldoende doorrekenen (bijvoorbeeld MEOS, zie ook hoofdstuk 4). Dit bemoeilijkt de programmasturing en vertroebelt het inzicht in de balans tussen ambities en de ingezette middelen. Het bemoeilijkt, ook voor de minister, een goed onderbouwde afweging tussen de verschillende alternatieven. Ook bemoeilijkt het de sturing op de voortgang van die plannen en op de lopende initiatieven.

Anderzijds heeft de Programmaraad er bewust voor gekozen om het BAVP te temporiseren. Het aanpassen van de bedrijfsvoeringssystemen, die vanwege de omvorming naar één nationale politie prioriteit hadden gekregen, bleek niet aan te sluiten op de vraag van de organisatie en op wat de politie qua mensen en middelen zelf aankan. Binnen de Programmaraad ontstond daardoor het gedeelde inzicht dat de vorming van de nationale politie meer tijd nodig had. De aanvankelijke strategie om niet langer te investeren in bestaande basisvoorzieningen en de focus volledig op de vernieuwing te leggen, werd om die reden bijgesteld. Hierdoor is vooral de vernieuwing van het Operationele Politie Proces (OPP) uitgesteld. Bij het aanbieden van het BAVP aan het parlement gaat de minister van VenJ alleen in op continuïteit en verbetering, maar niet op het uitstellen van de vernieuwing (Nationale Politie, 2012a).

In 2015 heeft de Programmaraad besloten de ICT-systemen BVH-Web en Summ-IT, in plaats van tot 2017, nog tot zeker 2020 operationeel te houden en mogelijk tot 2022. De voordelen van de vernieuwing zullen pas later gerealiseerd worden. Dit is vooral voor de politieagenten die met deze ICT-systemen dagelijks werken merkbaar (zie hiervoor ook § 4.3). Figuur 4 geeft de situatie weer voor de ICT-systemen voor handhaving en opsporing in 2011–2013, 2016 en de verwachte situatie in 2021/2022.

Stappen naar één geïntegreerd ICT-systeem voor al het operationele politiewerk

Handhaving

Opsporing

1 OPP
(Operationele Politie Proces)

Eén geïntegreerd ICT-systeem voor het operationele politiewerk

* Dit betreft regionale implementaties

 Overige systemen

 Overige systemen, waaronder 2 pilots voor OPP

 Overige systemen

per 2011-2013

per 2016

per 2021/2022

Figuur 4 Aantal ICT-systemen voor handhaving en opsporing in de periode 2011-2022

We stellen vast dat de politie de uiteindelijke doelstellingen van het BAVP niet volledig zal realiseren binnen de looptijd van het BAVP. Zo worden te weinig applicaties gesaneerd, waardoor de ICT bij de politie vooralsnog te omvangrijk en complex blijft. Ook is de personele reorganisatie vertraagd. Nog niet alle medewerkers die over moeten naar de diensten IM en ICT zijn daadwerkelijk over. Dit heeft tot gevolg dat de diensten IM en ICT én onvoldoende menskracht hebben én dat onvoldoende kennis en kunde beschikbaar is voor de taak van beide diensten (Nationale Politie, 2016a). Ook leidt het samenvoegen van datacenters voor sommige dataspecialisten tot een langere woon-werkafstand, en deze kiezen soms voor een vertrek bij dienst ICT. De bij de diensten IM en ICT benodigde competenties zijn schaars. Dit leidt tot een behoefte aan externe inhuur bij krimpende budgetten. Die krimpende budgetten hadden overigens weer tot gevolg dat er ook een stop op externe inhuur op ICT-gebied kwam.

Om de beheerkosten te laten dalen zal de politie de sanering en vernieuwing moeten intensiveren, want alleen door een duidelijke reductie van de complexe ICT-systemen zullen de beheerlasten dalen. In het volgende hoofdstuk gaan we in op deze noodzakelijke vernieuwing.

3.3.2 Onzekerheid over budget voor het BAVP

Volgens de minister leidt de vertraging van het BAVP niet tot budgettaire problemen, omdat er sprake is van geormerkt geld. Het volledige resterende budget zou dan ook nog beschikbaar zijn voor het BAVP. De volgende tabel laat de stand per mei 2016 zien van de investeringen en de exploitatiekosten voor de periode 2012-2017.

BAVP (2012–2017)	Begroting		Realisatie	
	Initieel	Actueel	Besteed	Resterend
Investeringen	402	402	229,9	172,1
Exploitatiekosten	374	374	263,3	110,7

Tabel 5 Stand investeringen en exploitatiekosten BAVP per mei 2016 (bedragen x €1 miljoen)

De tabel laat zien dat er dus nog financiële ruimte is voor de nodige vernieuwing van de basisvoorzieningen. Over de vernieuwing heeft de Programmaraad⁶ echter besloten dat die in de vorm van het OPP in ieder geval niet voor 2020 volledig⁷ in gebruik zal worden genomen. Volgens planning gaat de ontwikkeling van het OPP wel gewoon door.

Het is overigens bijzonder ingewikkeld om één integraal beeld over het kostenverloop van het BAVP te krijgen. Zo worden alleen afschrijvingen die boven de grens van € 33 miljoen komen aan het BAVP toegerekend. Afschrijvingslasten onder die grens die wel met het BAVP te maken hebben, komen dus niet ten laste van het exploitatiebudget van het BAVP, maar vallen binnen de algemene ICT-exploitatielasten.

Ook geldt dat voor investeringen in het BAVP waarvan de afschrijving langer doorloopt dan de looptijd van het BAVP, de afschrijvingslasten na afronding van het BAVP wel doorlopen, maar niet meer ten laste kunnen komen van het exploitatiebudget van het BAVP. Ook deze vallen vervolgens binnen de algemene ICT-exploitatielasten.

Ten slotte is er geen goed inzicht in de gerealiseerde ICT-uren. Er is besloten de ICT-uren boven de 'reguliere' ICT-uren van 363.000 uur per jaar, ten laste van het BAVP te brengen. De urenregistratie is echter niet volledig. Op basis van de vorderingen in het AVP-programma – er is immers wel werk verzet – heeft de politie de inschatting gemaakt dat er 530.000 ICT-uren in 2015 zijn gemaakt. 167.000 uur (dit is het totaal aantal uur van 530.000 minus de grens van 363.000 uren) zijn tegen een uurtarief van € 116 per uur doorbelast naar het BAVP.

3.4 Businesscases en het realiseren van financiële baten

3.4.1 Gebruik van businesscases

Wij hebben een aantal businesscases ingezien die de basis vormen voor grote investeringsbeslissingen door de politie. Een businesscase is een stuurinstrument waarin onder andere kosten en baten – zowel financieel als niet-financieel en zowel kwantitatief als kwalitatief – tegen elkaar worden afgezet. Wanneer de baten groter zijn dan de kosten, en wanneer een bepaald alternatief ook nog eens gunstiger uitpakt ten opzichte van andere, is er sprake van een positieve businesscase. Voorwaarde is dus wel dat zowel de kosten als de baten integraal in zicht zijn. Anders is de objectieve afweging niet goed mogelijk én is ook een goede sturing op het realiseren van de businesscase niet goed mogelijk.

We kunnen bij (grote) ICT-projecten en programma's van de politie niet vaststellen of er sprake is van een positieve of negatieve businesscase. Het ontbreken van een integraal beeld van alle kosten bemoeilijkt een objectieve keuze tussen mogelijke ICT-alternatieven.

3.4.2 Realiseren van baten

Hoewel de businesscases die wij hebben ingezien vaak wel financiële baten laten zien, kunnen deze in de praktijk volgens de korpsleiding niet worden gerealiseerd. Hierbij wijst de korpsleiding stevast op de operationele sterkte, die vaststaat. Financiële baten in de vorm van een reductie van formatieplaatsen kunnen dus op papier wel worden verondersteld en worden geëxtrapoleerd naar het hele korps, maar treden feitelijk niet op. De totale tijdswinst kan wel worden uitgedrukt in een aantal fte en dit doet de politie ook. Maar dit betekent niet dat die tijdswinst, die per politiemedewerker marginaal is, daadwerkelijk in diezelfde omvang kan worden gerealiseerd. Zie voor een eenvoudig voorbeeld onderstaand tekstkader.

Versimpeld voorbeeld businesscase

Wanneer het werken met een bepaald ICT-systeem ervoor zorgt dat een agent 2 minuten minder lang achter zijn of haar bureau hoeft door te brengen, dan is dat omgerekend naar de gehele operationele sterkte: 50.000 keer 2 minuten = 100.000 minuten = 1667 uur = 208 dagen. Dit is iets meer dan één fte per jaar. Die winst is administratief wel in te boeken, maar in de praktijk niet te realiseren. Die ene fte kan niet worden ingeboekt en die twee minuten die een politieagent wint 'verdwijnen' voor andere activiteiten.

Het niet kunnen realiseren van baten leidt bovendien tot het wegvallen van een prikkel om het instrument van de businesscases optimaal in te zetten. Zo kan batenmanagement niet plaatsvinden. Batenmanagement betreft initiatieven om te waarborgen dat beoogde baten van ICT-projecten ook daadwerkelijk gerealiseerd worden. Ook is het achteraf evalueren van de aannames die ten grondslag hebben gelegen aan de businesscase moeilijker. De minister van VenJ kan zich dus hierover ook niet voldoende verantwoorden aan het parlement.

3.5 Aanbevelingen ICT-ambities en middelen

Wij menen dat een goed zicht op kosten én op baten en een goede balans tussen ambities en beschikbare middelen helpt bij een zakelijke sturing op ICT. Wij bevelen de minister van VenJ het volgende aan:

1. Zorg voor een integraal inzicht in en overzicht van de ICT-kosten en baten bij investeringsbeslissingen.
2. Voorkom dat opnieuw tekorten ontstaan binnen de ICT-begroting door het langer in stand houden van verouderde systemen, waardoor er een disbalans is tussen ICT-kosten en ambities, en maak zo spoedig mogelijk ruimte voor vernieuwing van de ICT-systemen.

4 Praktijkvoorbeelden gebruik en toekomstbestendigheid ICT politie

De gebruiksvriendelijkheid van de belangrijkste basisvoorzieningen, die op basis van hun technische levensduur aan vervanging toe zijn, is nog niet duurzaam verbeterd. Dit komt doordat prioriteit is gegeven aan het stabiliseren en verbeteren van de algehele ICT-infrastructuur. De technische infrastructuur is daarmee wel verbeterd en meer toekomstvast en de prestaties van de basisvoorzieningen zijn ook enigszins verbeterd. Dit concluderen wij in § 4.2 en § 4.3.

In § 4.4 stellen we vast dat de gebruiksvriendelijkheid van BVH-Web niet wezenlijk is verbeterd ten opzichte van vijf jaar geleden. Het in 2014 landelijke ingevoerde Summ-IT toont wel een verbetering. Mobiele toepassingen, zoals BVI-IB, worden wel goed gewaardeerd door de gebruikers.

Al met al concluderen wij dat de politie de afgelopen vijf jaar zeker niet stil heeft gezeten, maar dat de politiemedewerker er in zijn of haar dagelijkse administratieve werkzaamheden – een belangrijk onderdeel van de totale politiewerkzaamheden – maar weinig van merkt.

4.1 Het belang voor de politie van goede ICT-systemen

In § 1.3.3 wezen wij al op het belang van het vastleggen van gegevens binnen de handhaving en opsporing. Binnen deze domeinen speelt veruit het grootste deel van het politiewerk zich af. De ICT-systemen die hierbij ondersteuning bieden zijn dus van even groot belang. Alle ICT-systemen die hierbij een rol spelen zijn er te veel om hier op te noemen, maar de grootste zijn de basisvoorzieningen voor handhaving en voor opsporing. Als die ICT-systemen niet of niet goed werken, gaat dat niet ongemerkt voorbij, zoals bijvoorbeeld ook bleek in 2010 toen tijdens een grote storing in Noord-Oost Nederland de politie deze ICT-systemen lange tijd niet kon gebruiken. Tijdens ons onderzoek hebben we bij basisteams van de eenheden Amsterdam, Den Haag, Oost-Brabant en Oost-Nederland meegelopen met de noodhulpdienst. Ons doel was om meer beeld te krijgen van hoe ICT-systemen de agenten in hun dagelijks werk helpen of juist hinderen. Enkele ervaringen hebben we in dit hoofdstuk opgenomen ter illustratie van de bevindingen.

4.2 Bestaande basisvoorzieningen

Basisvoorzieningen zijn de generieke ICT-systemen die de politiemedewerkers ondersteunen in hun dagelijks werk. BVH-Web en Summ-IT ondersteunen circa 80% van het werk van politiemedewerkers. We constateren voor de basisvoorzieningen dat in de periode van 2011-2016 stappen zijn gezet om de stabiliteit van deze ICT-systemen en de onderliggende infrastructuur op korte termijn te verbeteren. Dit heeft de politie onder andere gerealiseerd door de samenvoeging van datacenters en technische verbeteringen van ICT. Zo is een hoogwaardig netwerk tussen de datacenters aangelegd.

De politie heeft de basisvoorzieningen BVH-Web en Summ-IT in afwachting van de vernieuwing beperkt verbeterd. Zo is de levensduur van BVH-Web verlengd door een aantal softwarematige vernieuwingen. Daarnaast is het aantal BVH-omgevingen teruggebracht van 26 beheerde omgevingen in de oude situatie (25 regionale korpsen en één landelijk korps) naar 11 beheerde BVH-Web-omgevingen (10 regionale eenheden en één landelijke eenheid) binnen de nationale politie. Verder zijn de regionale basisvoorzieningen voor opsporing (oude BVO's en regionale Summ-IT omgevingen) als tijdelijke oplossing vervangen door één landelijk Summ-IT.

De hierboven genoemde verbeteringen waren nodig om de huidige basisvoorzieningen draaiende te houden. De politiemedewerker in het primaire proces merkt daar evenwel, behalve dat de ICT-middelen beter beschikbaar zijn, verder niet veel van.

4.3 Duurzame vernieuwing basisvoorzieningen

Eén van de hoofddoelstellingen van het AVP was 'meer flexibiliteit en toekomstbestendigheid van de informatievoorziening' (Nationale Politie, 2011). Op korte termijn moest deze doelstelling worden gerealiseerd door de bestaande ICT-infrastructuur te verbeteren en ook voor de langere termijn toe te werken naar vernieuwing en vervanging van de huidige infrastructuur en basisvoorzieningen. Als concretisering van de gewenste vernieuwing bevatte het oorspronkelijke plan onder andere een deelprogramma Vernieuwing Basisvoorzieningen (ofwel Basis Voorziening Politie: BVP).

De eerste modules van deze BVP zouden aanvankelijk in 2014 de belangrijkste huidige basisvoorzieningen BVH-Web en Summ-IT gaan vervangen. In 2016 zouden de overige veelal specialistische modules, zoals de Vergunningenmodule, Transactiemodule en Landelijk Sporen Volgen beschikbaar moeten zijn.

Onhandige invoer in BVH-Web

Wanneer agenten een melding hebben in een woning, bijvoorbeeld een inbraak in een bovenwoning met portiek, dan vereist BVH-Web dat al die kenmerken worden ingevuld. Logischer zou zijn om een adres in te vullen, dat vervolgens wordt gecontroleerd in de BAG (basisregistratie adressen en gebouwen) zodat verdere kenmerken van de woning automatisch worden ingevuld. Een andere vreemde eigenschap van BVH-Web blijkt wanneer iemand zich meldt bij het bureau en vervolgens wordt gearresteerd. De locatie van de melding is dan een politiebureau. Ook dat is lastig voor registratie in BVH-Web.

Het ontwerp van de gewenste vernieuwing in de vorm van de nieuwe BVP, zoals in 2011 was voorzien, is in 2013 verder vormgegeven in het OPP (Nationale Politie, 2013b). Het OPP heeft als doel om een aantal transactieverwerkende applicaties van de politie te vervangen door een nieuw generiek ICT-systeem om de primaire processen van de politie te ondersteunen. De functionaliteiten zouden gefaseerd opgeleverd worden en in 2017 de functionaliteiten van onder andere BVH-Web en Summ-IT vervangen.

Inmiddels is de vervanging van de belangrijke basisvoorzieningen BVH-Web en Summ-IT opnieuw uitgesteld en zal pas vijf tot zeven jaar later, vanaf 2020 of zelfs 2022 volledig beschikbaar komen (Nationale Politie, 2016c). Dit betekent dat de politiemensen in hun dagelijkse werkzaamheden voorlopig nog door moeten met, in ieder geval twee, belangrijke ICT-systemen waarvan de functionaliteit weinig is verbeterd. Ook is er nog geen sprake van een geïntegreerd ICT-systeem. Agenten moeten dus dezelfde objecten registreren in beide ICT-systemen afzonderlijk. De hoeveelheid tijd die daarmee verloren gaat wisselt per geval.

Er zijn inmiddels wel drie andere ICT-systemen van het OPP gerealiseerd en in gebruik, te weten de Locatieserver, Executie & Signalering en e-Briefing. De ervaringen hiermee zijn, op basis van de geluiden die ons hebben bereikt, positief.

4.4 Tevredenheid over IV en gebruiksvriendelijkheid basisvoorzieningen

Om de tevredenheid van politiemensen over de gehele IV en specifieke ICT-systemen te onderzoeken, heeft de politie intern de Belevingsmonitor IV Nationale Politie ontwikkeld (Nationale Politie, 2013d). Hieronder vallen alle ICT-voorzieningen die politiemedewerkers voor hun werk gebruiken of gebruikten, dus ook BVH-Web en Summ-IT. Met de belevingsmonitor wordt onderzocht in hoeverre medewerkers tevreden zijn over aspecten als gebruiksgemak, snelheid, duidelijkheid, overzichtelijkheid, moeilijkheid, problemen en handigheid. Aan de belevingsmonitor hebben zowel politiemedewerkers uit het

operationele proces meegedaan, als medewerkers uit de staf of ondersteuning. De politie heeft tot 2016 zes belevingsmonitors opgesteld. De belevingsmonitors laten voor de gehele IV over de zes metingen een voldoende zien: van een 6,3 in 2013 tot een 6,5 in 2016. Het streefcijfer van de politie is een 7 (Nationale Politie, 2016d).

In de volgende sub-paragrafen gaan we in op de resultaten van de belevingsmonitor voor enkele specifieke ICT-systemen en benoemen we enkele observaties uit ons eigen onderzoek.

4.4.1 Tevredenheid over BVH-Web, Summ-IT en MEOS

De tevredenheid van medewerkers over BVH-Web is licht en die voor Summ-IT substantieel toegenomen (Nationale Politie, 2016d). Ook zijn gebruikers tevreden over toepassingen die ontwikkeld zijn in het kader van mobiele toegang tot informatie (MEOS). Hieronder gaan we in op de resultaten van enkele veelgebruikte basisvoorzieningen.

BVH-Web

Medewerkers waardeerden het gebruik van BVH-Web bij de eenheden met een gemiddeld rapportcijfer van 6,3 ten opzichte van het oude BVH met een rapportcijfer van 5,9 (Nationale Politie, 2016c). Het streefcijfer is een 7. Uit de vergelijking tussen de oude BVH en de vernieuwde BVH-Web komt naar voren dat BVH-Web in de kern nog steeds de oude BVH is. Onderdelen als inloggen en navigeren zijn verbeterd, waardoor het gebruiksgemak van BVH-Web enigszins is toegenomen. De belangrijkste punten van kritiek op het systeem, zoals de snelheid en de logica zijn weliswaar iets afgenomen, maar blijven nog altijd punten van aandacht. Dit beeld wordt bevestigd door ons eigen onderzoek (zie § 4.4.2).

Summ-IT

De tevredenheid over Summ-IT is substantieel toegenomen. Gebruikers geven voor tevredenheid een gemiddeld rapportcijfer van 7 (schaal 1-10) (Nationale Politie, 2014).

De toename van de gebruiksvriendelijkheid wordt tevens bevestigd door een extern onderzoek dat de nationale politie heeft laten uitvoeren (VHP, 2016). Op vijf van de zes aspecten van gebruiksvriendelijkheid (zie bijlage 2 voor de gehanteerde normen) scoorde Summ-IT goed. Alleen de mate waarin het systeem de taak ondersteunde, scoorde matig. Het tekstkader 'Ondersteunen opsporingsproces' geeft een praktijkvoorbeeld weer van wat de matige ondersteuning betekent.

De gemeten administratieve belasting (verhouding responsetijd- procestijd) van Summ-IT was nauwelijks verbeterd ten opzichte van het oude BVO.

Ondersteunen opsporingsproces

Uit groepsinterviews komt naar voren dat een aantal stappen, zoals de aanhouding, voorgeleiding en in verzekeringstelling van een verdachte, niet wordt ondersteund door Summ-IT. Hier voor moet uitgeweken worden naar BVH en de gegevens van BVH weer overgenomen worden in Summ-IT. Verder is het voor het opsporingsproces van belang dat relevante feiten en objecten aan elkaar gekoppeld kunnen worden. Doordat de feiten in een doorlopend bestand als vormvrije journaalposten worden gemuteerd is het lastig om belangrijke onderdelen aan elkaar te koppelen. Bovendien kunnen door verschillende manieren van werken belangrijke gegevens ontbreken of kunnen dubbelingen ontstaan.

MEOS

Gebruikers zijn zeer tevreden over de nieuwe mobiele toepassingen, zoals deze worden ontwikkeld binnen het project MEOS (Nationale Politie 2015b). Met deze toepassingen, zoals BVI-IB, kunnen agenten op straat met hun MEOS-smartphone de identiteit van personen beter en sneller vaststellen.

Mobiel uitschrijven van een boete

Tijdens de surveillance werd een personenauto aangehouden omdat er vier personen op de achterbank zaten, waarvan twee kinderen zonder gordel. Voor dit feit kreeg de bestuurder een bekeuring. De bekeuring werd afgehandeld in MEOS. Door het inscannen van het rijbewijs en het kenteken van de auto met de mobiele telefoon zijn de identiteit van de bestuurder vastgesteld en is de registratie van het voertuig gecheckt. Na verwerking van de gegevens wordt de boete direct naar het Centraal Justitieel Incassobureau verstuurd voor de financiële afwikkeling. Deze bekeuring hoeft niet in BVH-Web te worden geregistreerd. Dit betekent dat een agent deze zaak snel kan afhandelen en hiervoor ook niet naar het bureau hoeft.

Ook kunnen de agenten nagaan of deze personen gezocht worden of vuurwapengevaarlijk zijn of de registratie van objecten natrekken (kenteken auto's of gestolen goederen). Indien nodig kan een agent ook digitaal een bekeuring uitschrijven (Digi-bon). Hierbij worden verschillende interne politiesystemen en externe ICT-systemen geraadpleegd zoals het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) voor openstaande boetes, de Basisregistratie Personen voor het vaststellen van een identiteit of het kentekenregister, bijvoorbeeld voor het vaststellen of een voertuig wel is verzekerd. Het tekstkader 'Mobiel uitschrijven van een boete' geeft een praktijkvoorbeeld weer van het gebruik van MEOS door een agent.

Gebruikers van MEOS geven een gemiddeld rapportcijfer van 7,25. Zij zijn onder andere tevreden over het gebruiksgemak (logica en snelheid), het op straat kunnen raadplegen van diverse informatiebronnen, lezen van mail en een betere bereikbaarheid. Onderwerpen waar gebruikers minder tevreden over zijn, hebben veelal te maken met prestaties van de MEOS smartphone (batterijduur, aantal updates en bereik binnen gebouwen), het apart inloggen op verschillende onderdelen en het niet direct kunnen toevoegen van foto's. Figuur 5 geeft een aantal van deze voor- en nadelen weer.

De agent op straat kan nu veel meer met politie-ICT, maar moet nog steeds dubbel werk doen door het uitblijven van nieuwe ICT-systemen

Wat kan een agent **wel** op straat?

- ✓ Raadplegen (bijvoorbeeld identiteit, kenteken of locatie)
- ✓ Boetes uitschrijven en versturen naar CJIB
- ✓ Scannen van ID-bewijs, waaronder biometrische gegevens

Wat kan diezelfde agent **niet** op straat?

- ✗ Opstellen van een proces-verbaal
- ✗ Koppelen gegevens aan dossiers
- ✗ Met één keer inloggen bij alle benodigde informatie

Figuur 5 ICT-ondersteuning politiewerk op straat

4.4.2 Praktijkervaringen tevredenheid BVH-Web en Summ-IT

Tijdens onze meeloopstages bij de eenheden en tijdens gesprekken hebben we vastgesteld dat de gebruikers matig tevreden zijn over BVH-Web en iets meer te spreken zijn over Summ-IT. De tekstkaders geven enkele illustratieve praktijkervaringen weer van politie-medewerkers in het operationele proces. Het zijn individuele ervaringen die met ons zijn gedeeld of waar wij zelf getuige van waren.

'Milieubewuste' instellingen in BVH-Web onhandig

Een Hulpofficier van Justitie merkt op dat in BVH-Web de printer standaard op dubbelzijdig staat ingesteld. Misschien is dit een goede milieubewuste overweging, maar het proces van voorgeleiding dient enkelzijdig geprint te worden. Dit moet dus elke keer handmatig worden aangepast.

Zo ervaren gebruikers wel enige verbetering in BVH-Web ten opzichte van het oude BVH, maar het blijft een oud ICT-systeem dat niet makkelijk in het gebruik is of op een logische manier werkt. Een veel gehoorde frustratie was het feit dat gebruikers wel suggesties doen voor verbetering van het ICT-systeem of bepaalde functionaliteit, maar dat hier niets mee werd of wordt gedaan.

Administratieve verwerking van éénzijdig ongeval

Een man op een fiets was samen met een vrouw die op dezelfde fiets op de voorbagagedrager zat gevallen. Haar voet was tussen de spaken gekomen. Eenmaal terug op het bureau is het ongeval in BVH-Web ingevoerd. Een van de aanwezige agenten heeft de feiten van een standaardformulier en de identiteit van de personen in BVH-Web gezet. De andere agenten hebben de getuigenverklaringen ingevoerd. In totaal zijn vijf agenten 30 minuten bezig geweest met de administratieve verwerking van een relatief eenvoudig ongeval.

Uit ons onderzoek komen verder over het gebruik van BVH-Web en Summ-IT de volgende punten naar voren:

- beide ICT-systemen vergen nog redelijk wat opleiding en training. De opgedane kennis moet vervolgens onderhouden worden;
- een goede helpfunctie ontbreekt;
- veel informatie moet handmatig uit andere ICT-systemen worden overgenomen, zoals vanuit BVH naar Summ-IT en andersom, maar ook uit andere interne en externe systemen;
- de verwerking van processen gebeurt niet overal uniform;
- de administratieve belasting wordt als hoog ervaren.

BVH-Web met andere ICT-systemen

Orion is het ICT-systeem dat onder andere in de surveillanceauto's wordt gebruikt voor het tonen en bewerken van meldingen. Tien jaar geleden werden mutaties tijdens de surveillance meteen verwerkt in het oude BVH. Nu is er geen koppeling meer tussen Orion en BVH-Web. Wel kunnen agenten een toelichting in Orion intikken en deze op het bureau downloaden. Zij kunnen echter geen personalia of voertuigen invoeren. Dit is jammer, want ter plekke hebben agenten vaak veel tijd (bijvoorbeeld bij het wachten op een ambulance, of het afnemen van getuigenverklaringen enzovoort). In die tijd zouden ze dan in Orion de hele melding kunnen afhandelen.

4.5 Aanbevelingen toekomstbestendigheid en vernieuwing

Wij vinden het belangrijk dat de ICT van de politie kan rusten op een stevig fundament. Maar wij vinden ook dat vernieuwing binnen het operationele politieproces hard nodig is om nu, maar zeker ook in de toekomst, goed werk te kunnen blijven leveren. Deze vernieuwing dreigt bij onvoldoende financiële middelen in het gedrang te geraken. Wij vinden het hierbij extra belangrijk dat de eindgebruikers, de politiemensen die het operationele werk doen, hier goed bij betrokken worden. Planmatig werken helpt om een proces van verandering beheersbaar in te richten, en om hier ook goed over te kunnen verantwoorden. Dit betekent wat ons betreft niet dat alle activiteiten van tevoren meerjarig vast moeten komen te staan, maar wel dat er een stip op de horizon aanwezig is in de vorm van een ambitie. En dat er een pad aanwezig is waarlangs die ambitie gerealiseerd gaat worden. De politie is een organisatie die zich kenmerkt door het operationeel snel kunnen reageren op een actualiteit. Dat is in het geval van een calamiteit goed, want dan is snelle actie gewenst. Binnen planmatig werken met een lange looptijd kan die aanpak echter zorgen voor inbreuken op de planning met de daarmee samenhangende gevolgen. Wij denken dat een vorm van planmatig werken waarin met kleine stappen wordt toegewerkt naar het realiseren van een ambitie past bij de politie. Wij bevelen de minister daarom het volgende aan:

1. Vertaal de langetermijnambities naar beheersbare stappen die, naarmate het uitvoeringsmoment dichterbij komt, meer uitgewerkt zijn in concrete (mijlpaal)producten, tijd en geld.
2. Maak daarbij een realistisch plan om de vernieuwing binnen gestelde financiële en personele kaders en tijd op te leveren en houd daarbij vast aan het planmatig werken. Zie hoe bijvoorbeeld het Ministerie van Defensie dat heeft gedaan.
3. Betrek de gebruikers bij dit proces van vernieuwing door ze de gelegenheid te bieden suggesties aan te reiken en producten zelf te testen, voordat ze daadwerkelijk in gebruik worden genomen.

5 Reactie minister en nawoord

Van de minister van VenJ ontvingen wij 2 december 2016 zijn reactie – mede namens de korpschef van de politie – op ons conceptrapport. Dit hoofdstuk geeft een weergave van zijn reactie (§ 5.1) en daarbij ons nawoord (§ 5.2). De integrale reactie van de minister van VenJ is te vinden op onze website (www.rekenkamer.nl).

5.1 Reactie minister

De minister van VenJ gaat in zijn reactie in op de belangrijkste conclusies uit ons conceptrapport. In een bijlage bij de brief reageert de minister per aanbeveling.

De minister neemt onze aanbevelingen over en ziet ons rapport als een steun in de rug voor de ontwikkelingen die de politie op het gebied van IV de laatste jaren heeft ingezet. Tevens noemt hij ons rapport een stimulans om de aandacht voor verdere versterking van de basis en de vernieuwing van de politie IV met volle aandacht voort te zetten. Ook geeft de minister aan dat bij de politie de afgelopen jaren vooruitgang is geboekt op het gebied van ICT. Daarnaast vermeldt de minister dat de waardering van de gebruikerservaring van de ICT-systemen van de politie is verhoogd naar een 6,6 (najaar 2016) ten opzichte van een 6,3 (najaar 2013).

Bijdrage ICT-strategie aan organisatiedoelstellingen

In zijn reactie geeft de minister aan dat de korpsleiding begin 2017 komt met een vooruitblik op de strategische ontwikkeling van de politie in de periode vanaf 2018. De minister deelt mee dat in samenhang hiermee wordt gewerkt aan een actualisatie van de IV-strategie en gekomen zal worden tot een IV-strategie voor 2018–2023. Volgens de minister zal deze actualisatie een betere verbinding tussen de strategische doelstellingen van de politie en de ICT-doelstellingen opleveren. Daarnaast geeft hij aan dat, conform zijn ambitie om strategische doelen op het gebied van IV op te nemen in de reguliere planning- en controlcyclus, het IV-portfoliomanagementproces zal worden doorontwikkeld. Hij ziet daarbij 2018 als een natuurlijk moment om een stap te maken in de integratie van de planvorming.

Toezicht op ICT

De minister geeft in zijn reactie aan dat de korpschef is gestart met het versterken van de control en toezichtstaken binnen de politieorganisatie. Zo verwacht hij dat in 2017 een grote stap zal worden gezet naar borging van risicomangement. Ook op de IT-auditfunctie zijn en zullen volgens de minister verdere stappen ter verbetering worden gezet. Daarbij

zal een politiebrede auditcommissie worden opgericht. Per 1 januari 2017 zullen de financial, de operational en de IT-auditfuncties worden samengevoegd.

Volgens de minister ligt het verder in de rede om het externe toezichtsarrangement aan te passen, als eind 2017 de basis van de nationale politie op orde is en het interne toezicht is geïntensiveerd. Keuzes hierin zullen gemaakt worden na het verschijnen van het rapport van de commissie Evaluatie Politiewet 2012. In de tussentijd heeft hij het voornemen de termijn van de Review Board te verlengen tot het einde van het Aanvalsprogramma. De minister geeft aan bij een bijstelling van het externe toezicht te streven naar integraliteit en een passend informatie- en rapportage-instrumentarium. Verder geeft de minister aan dat de Commissie van Toezicht op het beheer onderdeel is van de evaluatie Politiewet 2012.

Verantwoording over ICT-ontwikkelingen

De minister onderschrijft het door ons genoemde belang van openheid, transparantie en verantwoording bij het benoemen van risico's en inzicht in het kostenverloop van de ICT-ontwikkelingen. De minister geeft aan dat hij tot en met 2017 zal doorgaan met de voortgang van het Aanvalsprogramma twee maal per jaar aan de Kamer te rapporteren als onderdeel van de verantwoording over de realisatie van de nationale politie. Daarna is het volgens de minister de bedoeling dat er meer en meer via de reguliere planning- en control-cyclus verantwoord wordt. De minister merkt hierbij op dat hij zal bekijken of, en zo ja hoe een mogelijke deelname aan het Rijks ICT-dashboard past in het toekomstige stelsel van toezicht en verantwoording.

Inzicht in en overzicht van de ICT-kosten en baten

Volgens de minister is er via de interne administratie van de politie inzicht in alle kosten van de politie. Hij voegt toe dat dit echter wel extracomptabel moet worden opgesteld. De minister geeft aan dat op basis van dit integraal (extracomptabel) beeld van de totale ICT-kosten investeringsbeslissingen worden genomen. Ook bij het opstellen van business-cases en het kostprijsmodel voor IV wordt hiervan gebruikt gemaakt. Verder geeft de minister aan dat de ICT baten worden meegenomen in de businesscase.

Voor het Aanvalsprogramma geldt volgens de minister een apart verantwoordingsregime, waarmee inzicht gegeven wordt in kosten, bestede uren en realisatie van de doelstellingen. De minister is voornemens in zijn jaaraanschrijving voor 2018 op te nemen dat de begroting voor 2018 een beter beeld geeft van de totale IV-kosten en baten zodat niet alleen

extracomptabel het inzicht in de lasten gegeven kan worden maar tevens de begroting dit inzicht biedt.

Vernieuwing van ICT

Bij de vernieuwing in de afgelopen jaren heeft de politie volgens de minister prioriteit gegeven aan de *Business Intelligence* (BI-) functie. Daarnaast heeft de politie gekozen om te investeren in het mobiel ontsluiten van informatie (MEOS).

De minister noemt onze aanbeveling over de vernieuwing van de ICT-systemen dé uitdaging voor de ICT politie van de komende jaren. Hierbij merkt de minister op dat de financiële continuïteit van de politie is gewaarborgd. Tevens geeft de minister aan dat tegelijkertijd een prioriteitsvolgorde is geïntroduceerd die structuur geeft aan de IV-activiteiten in de komende jaren. De prioriteitsvolgorde luidt:

1. basis op orde;
2. rationalisatie;
3. eigen beheerde omgevingen;
4. vernieuwing Aanvalsprogramma;
5. overige vernieuwing.

De prioriteiten 1 tot en met 3 dragen volgens de minister eraan bij dat de beheerkosten van het huidige ICT-landschap dalen (door bijvoorbeeld het uitzetten van verouderde applicaties), zodat binnen het financiële kader de ruimte voor vernieuwing kan toenemen. Ook merkt hij op dat de komende jaren zal moeten worden gezocht naar een balans tussen (reductie van) beheerkosten, stabiliteit/onderhoud en vernieuwing.

Vertaling van ambities in beheersbare stappen

De minister geeft aan dat de langetermijnambities van de politie (5 tot 10 jaar) op het gebied van informatievoorziening zijn vastgelegd in het 'Bestemmingsplan IV', met daaronder de IV-strategie. Dit plan kijkt 3 tot 5 jaar vooruit en beschrijft op welke wijze de politie de ambities wil behalen. De politie kiest hierbij volgens de minister voor een 'infrastructurele benadering'. De kern van deze benadering is dat met kleine, beheersbare stappen bewogen wordt richting de lange termijn ambities. In het meerjaren IV-portfolio worden deze stappen concreet ingevuld.

Verder geeft de minister aan dat voor het beheersbaar maken van de stappen de politie gebruikmaakt van verschillende instrumenten met een afzonderlijke planningshorizon uit

de planning- en controlcyclus. De minister noemt hier de instrumenten beheersplan en begroting en bijbehorende meerjarenraming met een planningshorizon van 1 tot 5 jaar. Deze worden in een bedrijfsplan vertaald naar activiteiten, financieel budgettair kader en specifieke mijlpalen voor het betreffende planjaar. De minister merkt op dat het IV-portfolio daar een belangrijk onderdeel van is. Volgens de minister zal de politie vanaf het IV-portfolio 2017 binnen de uitvoering van het IV-portfolio gaan werken met kwartaal-schijven, waarmee een stap wordt gezet in verdere concretisering en monitoring van producten, tijd en geld.

Wat onze aanbeveling betreft om een realistisch plan te maken en vast te houden aan het planmatig werken, geeft de minister aan dat hij het kader BAVP 2013–2017 per 31 december 2016 zal afsluiten en een nieuw kader opstelt voor 2017 als laatste jaar van het Aanvalsprogramma. Met het aflopen van het Aanvalsprogramma eind 2017 zal de programmatische aansturing doorgezet worden in de lijn. Volgens de minister geeft hij met het door ontwikkelen van het portfoliomanagement en de directere aansluiting bij de reguliere planning- en controlcyclus, verder invulling aan onze aanbeveling.

Betrekken van gebruikers bij de vernieuwing van de informatievoorziening

In zijn reactie geeft de minister aan dat de politie het betrekken van gebruikers bij vernieuwing van systemen vanaf 2011 heeft versterkt, en dat op dit moment deze betrokkenheid nog verder wordt uitgebreid. De informatie uit gebruikersgroepen vormt volgens de minister de input voor wijzigingen in systemen en de input voor het opstellen van eisen aan nieuwe systemen. Ook bij het testen van nieuwe systemen of aanpassingen binnen systemen worden gebruikers betrokken. Daarnaast komen uit de halfjaarlijkse metingen van de Belevingsmonitor IV knelpunten en wensen naar boven.

Ook geeft de minister aan dat met het Aanvalsprogramma IV is gestart met het werken via de agile-methode, waar de participatie van gebruikers een belangrijk onderdeel in is. ICT-specialisten en uitvoerende politiemedewerkers werken samen bij het ontwikkelen van nieuwe systemen die daarmee beter aansluiten bij de wensen van de gebruikers. Deze agile werkwijze wordt volgens de minister steeds vaker toegepast binnen de IV-organisatie, waardoor de participatie van gebruikers nog verder wordt versterkt. Op dit moment wordt bekeken hoe de agile-methode nog breder toegepast kan worden en ook in het beheer van bestaande systemen zijn beslag kan vinden.

5.2 Nawoord Algemene Rekenkamer

We zien het als een positieve ontwikkeling dat de minister onze aanbevelingen overneemt, en dat een aantal aanbevelingen al in gang is gezet. De minister noemt enkele ICT-vernieuwingen die de politie heeft doorgevoerd. Zo noemt hij de ontsluiting van informatie met MEOS. Wat MEOS betreft herkennen wij dat dit een goed gewaardeerde, nieuwe toepassing is voor agenten op straat. Deze toepassing is echter gebouwd op de oude ICT-infrastructuur. MEOS is daarmee een tijdelijke vernieuwing. Dit betekent dat de politie MEOS de komende jaren zal moeten aanpassen aan een toekomstbestendige oplossing.

De reactie van de minister op een aantal specifieke onderdelen geeft aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Bijdrage ICT-strategie aan organisatiedoelstellingen

De minister kondigt aan begin 2017 te komen met een vooruitblik op de strategische ontwikkeling van de politie in de periode vanaf 2018. Met die vooruitblik werkt hij ook aan een actualisatie van de IV-strategie. De uitwerking van deze strategie krijgt vervolgens gestalte binnen het IV-portfoliomanagement. Vanaf de jaaraanschrijving 2018 zal de planning- en controlcyclus voor de IV-portfolio gesynchroniseerd zijn met de planning- en controlcyclus voor het beheer van het korps. Wij zien nog niet dat daarmee ook een goede inhoudelijke aansluiting wordt gevonden tussen de organisatiedoelstellingen en de ICT-strategie. We kijken met belangstelling uit naar de toegezegde stappen.

Toezicht op ICT

Wij vinden het positief dat er een auditcommissie wordt ingesteld. De minister geeft verder in zijn reactie aan dat de Commissie Evaluatie Politiewet 2012 in de evaluatie aandacht heeft voor de Commissie van Toezicht op het beheer. Wij benadrukken hierbij aandacht te hebben voor het bestendigen van het toezicht op de ICT van de politie, ook na afloop van de Review Board.

Vernieuwing van ICT

De afgelopen jaren heeft de ICT-vernieuwing binnen de politie een pas op de plaats moeten maken, omdat de aandacht eerst nodig was bij het op orde brengen van het technisch fundament. De minister geeft aan in zijn reactie dat de financiële continuïteit van de politie is gewaarborgd met de toegekende extra middelen in de begroting van de politie. Wij kunnen, zoals we in het rapport schrijven, niet vaststellen of ook alle ICT-ambities met de toegekende extra middelen financieel zijn gedekt. Verder benadrukken we dat er opnieuw

 Samenvatting	 Inleiding	 ICT-governance	 ICT-ambities	 Praktijkvoorbeeld	 Reactie	 Bijlagen
---	--	---	---	--	--	---

tekorten kunnen ontstaan indien ICT-systemen niet tijdig worden vernieuwd. De instandhouding van de oudere ICT-systemen zorgt namelijk voor meer beheerkosten.

De minister geeft verder aan dat ook vernieuwing een plaats krijgt binnen het IV-portfolio. Deze vernieuwing komt in de prioriteitsvolgorde echter pas op de vierde en vijfde plaats. Wij herhalen dan ook onze aanbeveling om de vernieuwing met meer prioriteit op te pakken. De minister noemt deze aanbeveling dé uitdaging voor de ICT politie van de komende jaren.

Inhoud

Samenvatting

1

Inleiding

2

ICT-governance

3

ICT-ambities

4

Praktijkvoorbeeld

5

Reactie

Bijlagen

Bijlagen

- 1 Literatuur
- 2 Methodologische verantwoording
- 3 Begrippen en afkortingen
- 4 Eindnoten

Bijlage 1

Literatuur

ABD Topconsult (2016). *Second opinion bij het PWC-onderzoek naar de begroting van de Nationale Politie*. Den Haag, maart 2016.

Algemene Rekenkamer (2006). *Grip op informatievoorziening, IT governance bij ministeries*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2005-2006, 30 505, nr. 2.

Algemene Rekenkamer (2011). *ICT Politie 2010*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2010–2011, 29 350, nr. 10.

Algemene Rekenkamer (2013). *Aanpak van ICT door het Rijk, lessons learned*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2012–2013, 33 584, nr. 1.

Algemene Rekenkamer (2016). *Staat van de Rijksverantwoording 2015*. Den Haag, 18 mei 2016.

Deloitte (2014). *AVP, Review voortgangsrapportage en financiële sturing*, september 2014.

Gartner Inc. (2014). *IV-normmodel Politie Eindrapportage. Versie 1.0 (definitief)*. Juni 2014.

Kwartiermaker Nationale Politie (2012). *Ontwerpplan Nationale Politie*, status definitief, januari 2012.

Nationale Politie (2011). *Aanvalsprogramma Informatievoorziening Politie 2011–2014- Continuïteit, Verbetering en Vernieuwing*. Den Haag: eigen beheer.

Nationale Politie (2012a). *Bijstelling Aanvalsprogramma IV Politie. Tweede helft 2012 en doorkijk eerste helft 2013*. Bijlage bij brief van de minister van Veiligheid en Justitie. Tweede Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 29 628, nr. 327.

Nationale Politie (2012b). *Realisatieplan Nationale Politie, Versie 3.0*, december 2012.

Nationale Politie (2013a). *Inrichtingsplan Nationale Politie, Organisatie van de Informatievoorziening*, versie 29-05-2013.

Nationale Politie (2013b). *BAVP 2013-2017, Aanvalsprogramma Informatievoorziening Politie*. Bijlage bij brief van de minister van Veiligheid en Justitie. Tweede Kamer, vergaderjaar 2013–2014, 29 628, nr. 426.

Nationale Politie (2013c). *Bestemmingsplan Informatievoorziening Nationale Politie*. versie 1.0, december 2013. Den Haag: intern werkdocument.

Nationale Politie (2013d). *Onderzoeksvorstel: De IV Belevingsmonitor: Zicht op IV beleving politiemensen*. Den Haag: eigen beheer.

Nationale Politie, (2014). *Effectmeting: Nameting Summ-IT “Tussenresultaat”*. Den Haag: eigen beheer.

Nationale Politie (2015a). *Belevingsonderzoek Informatievoorziening Politie, Monitoring algehele IV beleving, Meting 4* (februari/maart 2015). Den Haag: eigen beheer.

Nationale Politie (2015b). *Bestemmingsplan en Vernieuwingsstrategie Informatievoorziening. Leidraad voor de vernieuwing van de informatievoorziening van de politie*. Maart 2015.

Nationale Politie (2015c). *Herijkt Auditjaarplan 2015*. Interne memo, augustus 2015.

Nationale Politie (2016a). *Meerjarenbegroting 2017-2021, Eerste input Financiële vertaling beleidsgebieden IV*. Versie 1.0, status Definitief. 29 januari 2016.

Nationale Politie (2016b). *Begroting 2017–2021*. Nationale Politie.

Nationale Politie (2016c). *Voortgangsrapportage BAVP IV, okt–dec 2015*. Versie 2.2, status definitief. April 2016.

Nationale Politie (2016d). *Belevingsonderzoek Informatievoorziening Politie, Monitoring algehele IV beleving, Meting 6* (maart 2016). Den Haag: eigen beheer.

PwC (2016). *Inzicht in de omvang van het personele en materiële budget nationale politie 2016–2020*. Den Haag, 3 maart 2016.

Reviewboard (2016). *Brief aan de minister van Veiligheid en Justitie*, Den Haag, 8 augustus 2016.

VenJ (2014). *Brief van de minister van Veiligheid en Justitie*. Bijlage bij Tweede Kamer, vergaderjaar 2014–2015, 29 628, nr. 474.

VenJ (2015). *Brief van de minister van Veiligheid en Justitie*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2014–2015, 29 628, nr. 554.

VenJ (2016). *Brief van de minister van Veiligheid en Justitie*, Tweede Kamer, vergaderjaar 2015–2016, 29 628, nr. 643.

VHP (2016). *Gebruiksvriendelijkheid Summ-IT – Vergelijking met BVO en verbetermogelijkheden*. Den Haag: eigen beheer.

Bijlage 2

Methodologische verantwoording

Onderzoeksvragen

Met dit onderzoek willen we beoordelen of de politie de aansturing van de ICT heeft verbeterd. Ook willen we ons een beeld vormen of er al een positieve invloed merkbaar is op de kwaliteit van de ICT-systemen waar de politiemedewerkers dagelijks mee werken. Op basis hiervan stellen we de volgende probleemstelling centraal:

“Zijn de aansturing van de ICT en de gebruikersvriendelijkheid van de belangrijke en meest gebruikte basisvoorzieningen bij de politie structureel verbeterd sinds ons onderzoek uit 2010?”

Onze onderzoeksvragen zijn:

1. Is de aansturing van de ICT verbeterd, zowel gezien vanuit de politieorganisatie als vanuit het Ministerie van VenJ?
  - a. Zijn IT-governance-instrumenten op een zichtbare wijze ingericht?
  - b. Is geborgd is dat ICT-ambities en ICT-voorzieningen aansluiten bij de organisatie-doelen van de politie en in evenwicht zijn met de beschikbare middelen (tijd, geld en mensen)?
2. Is de gebruikersvriendelijkheid van de belangrijke en meest gebruikte landelijke basisvoorzieningen voor handhaving (BVH) en opsporing (Summ-IT) verbeterd?
3. Zijn bij eventuele verbeteringen van de gebruiksvriendelijkheid van de basisvoorzieningen de onderhoudbaarheid en toekomstvastheid van deze voorzieningen voldoende meegewogen?

Aanpak

Voor het beantwoorden van de eerste onderzoeksvraag hebben we dossier- en documentenonderzoek uitgevoerd en interviews gehouden met diverse betrokkenen bij de nationale politie en bij het Ministerie van VenJ. We hebben daarvoor informatie opgevraagd over de inzet van IT-governance-instrumenten (zoals de Chief Information Officer, portfolio-management en businesscases), managementrapportages, voortgangsrapportages aan de Tweede Kamer, review- en auditrapporten (onder andere van de Review Board).

Voor het beantwoorden van de tweede onderzoeksvraag hebben we documentenonderzoek, interviews en veldonderzoek uitgevoerd bij drie regionale eenheden van de nationale politie: Oost-Nederland, Oost-Brabant en Amsterdam. Daarnaast hebben we nog aanvullend veldonderzoek gedaan bij de eenheden Amsterdam en Den Haag. We wilden met ons onderzoek uitspraken kunnen doen over de belangrijke en meest gebruikte landelijke basisvoorzieningen en daarbij ook kunnen aangeven of er ten opzichte van het vorige onderzoek verbeteringen zichtbaar zijn.

Voor het beantwoorden van de derde onderzoeksvraag hebben we via interviews en documentenonderzoek beoordeeld of de onderhoudbaarheid en toekomstvastheid voldoende zijn meegewogen.

Gehanteerde normen

Vraag 1

Voor de beoordeling of de aansturing van de ICT op orde is, hebben we gebruik gemaakt van het kader voor IT-governance uit ons onderzoek uit 2011 en de daaraan gerelateerde instrumenten. We maken dus een onderscheid tussen vier componenten van IT-governance:

1. interne sturing;
2. interne beheersing;
3. externe verantwoording;
4. extern toezicht.

We hebben beoordeeld of sturings- of beheersingsmaatregelen (controls) zijn ingericht voor elk van deze componenten. Wij hanteren als norm dat de bovenstaande IT-governance-instrumenten zichtbaar aanwezig zijn en navolgbaar en logisch zijn ingericht. Uitgangspunt hierbij is dat door de inzet van IT-governance-instrumenten een ordelijke aansturing van de ICT plaatsvindt, waarbij ambities en middelen in evenwicht zijn en binnen de door de minister uitgezette kaders passen. De ambities op het terrein van IV en ICT moeten aansluiten op de doelen en strategie van de organisatie als geheel. Het IT-governance kader is hierna per component gespecificeerd.

Interne sturing

Interne sturing is het proces waarbij richting wordt gegeven aan een organisatie om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren. Het gaat hier om het 'uitzetten van de koers'

voor de ICT-voorziening, gebaseerd op een informatie- en ICT-strategie. Onder interne sturing vallen:

- organisatie en financiële sturing;
- informatie- en ICT-strategie;
- architectuur;
- richtlijnen, procedures en standaarden.

Interne beheersing

Interne beheersing is het proces waarbij een stelsel van maatregelen en procedures wordt ingevoerd en gehandhaafd om vast te stellen of de uitvoering in overeenstemming is en blijft met de gemaakte plannen. Zo nodig worden maatregelen voor bijsturing getroffen zodat de doelstellingen gerealiseerd kunnen worden. Het gaat hier om het 'op koers houden' van de ICT-voorziening. Onder deze component vallen:

- risicomangement;
- managementrapportages;
- audits.

Externe verantwoording

Externe verantwoording betekent rekenschap afleggen aan externe belanghebbenden. Onder deze component valt de bedrijfsvoeringsparagraaf in externe jaarverslagen. In een bedrijfsvoeringsparagraaf geeft de top van een organisatie aan of het 'in control' is over de bedrijfsvoering. Daarbij past ook een verantwoording over het gevoerde informatievoorzienings- en ICT-beleid en de daaruit voortvloeiende resultaten. Externe belanghebbenden kunnen zo zien of de organisatie grip heeft op de informatievoorziening.

Extern toezicht

Bij extern toezicht beoordeelt een externe toezichthouder of processen van een organisatie voldoen aan de daaraan gestelde eisen. De toezichthouder zal zo nodig interveniëren. Bij IT-governance gaat het om het toezien op het gevoerde ICT-beleid en de daaruit voortvloeiende resultaten.

Vraag 2

Voor de beoordeling of de gebruiksvriendelijkheid van de belangrijke en meest gebruikte basisvoorzieningen voor handhaving en opsporing (BVH en Summ-IT) is verbeterd, baseren we ons op de uitgangspunten die gehanteerd zijn bij het onderzoek uit 2011 (Tweede Kamer, 2011a). Ook beschouwen we de resultaten van het systeem dat de politie zelf

inmiddels heeft ontwikkeld (Nationale Politie, 2013d). Dit instrument is gebaseerd op het onderzoek dat wij als onderdeel van ons onderzoek uit 2011 door een extern bureau hebben laten uitvoeren.

Bijlage 3

Begrippen en afkortingen

AVI	Aangifte via intranet, ondersteunt het opnemen van een aangifte op procesgestuurde wijze.
AVP	Aanvalsprogramma Informatievoorziening
AVR	Auditieve Verhoor Registratie
BAVP	Bijgesteld Aanvalsprogramma Informatievoorziening Politie
BOSZ	Beter Opsporen door Sturen op Zaken
BVCM	Basisvoorziening Capaciteitsmanagement
BVH	Basisvoorziening Handhaving
BVH-Web	Gebruiksvriendelijke interface van Basisvoorziening Handhaving
BVI	Basisvoorziening Informatie
BVI-IB	BVI - integraal bevragen. Een landelijke voorziening met eenvoudige bevraging functionaliteit op reeds ontsloten (politie) bronnen.
BVO	Basis Voorziening Opsporing
BVP	Basisvoorziening Politie
CIO	Chief Information Officer
E-briefing	Tool waarmee de vergadering voor de aanvang van een dienst wordt ondersteund. De briefing is het moment waarop medewerkers, operationele leiding, informatie, werkaanbod en capaciteit bij elkaar komen.
E&S	Executie en Signalering
FCM	Foto Confrontatie Module
GMK	Gemeenschappelijke Meldkamer
GMS	Geïntegreerd Meldkamer Systeem
HAVANK	Het Automatisch Vinger Afdrukkensysteem Nederlandse Collectie
hOvj	Hulpofficier van Justitie
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
ICT-governance	ICT-governance is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de top van de organisatie en de toezichthouder(s) voor de interne sturing van de ICT-voorziening van de organisatie, de interne beheersing van de ICT-voorziening van de organisatie, de externe verantwoording over de ICT-voorziening van de organisatie en het externe toezicht op de ICT-voorziening van de organisatie;

IM	Informatiemanagement
IV	Informatievoorziening
KB	Korpsbeheerder
KBB	Korpsbeheerdersberaad
KC	Korpschef
KL	Korpsleiding
KLO	Korpsleiding Overleg
K&T	Kwaliteit & Toezicht
LE	Landelijke Eenheid
MEOS	Mobiel Effectiever op Straat, MEOS zorgt ervoor dat een landelijk mobielplatform wordt gerealiseerd waarmee politiemensen plaats- en tijdonafhankelijk kunnen werken.
MT KL	Managementteam Korpsleiding
OPP	Operationeel Politie Proces, een cluster onder het deelprogramma Voorzieningen Operatiën. Realiseert vernieuwing van de transactieverwerkende applicaties voor de nationale politie. Kern van de vernieuwing is digitalisering van de keten.
PDC	Politiedienstencentrum
Portfoliomanagement	Onder (project-)portfoliomanagement verstaan we het in onderlinge samenhang beheren en prioriteren van een verzameling van projecten voor het behalen van specifieke strategische doelstellingen.
Programmaraad AVP	De programmaraad stelt de outcome en output doelstellingen vast om te bewerkstelligen dat de 5 hoofddoelstellingen van het AVP worden gerealiseerd. De programmaraad bestaat uit de korpschef, de CIO, de plaatsvervangend korpschef, de Directeur-generaal politie van het Ministerie van VenJ, de directeur IV, de programmadirecteur AVP en de diensthoofden ICT en IM.
PSA	Project Start Architectuur
PV	Procesverbaal
RE	Regionale Eenheid
Summ-IT	Het landelijke opsporingssysteem voor de gehele recherche en intelligence. Het is de vervanger van BVO.
TRIS	Technisch Recherche Informatie Systeem
vtsPN	Voorziening tot Samenwerking Politie Nederland

Bijlage 4

Eindnoten

1. Ten opzichte van het conceptrapport dat voor bestuurlijk wederhoor is voorgelegd is het jaartal aangepast van '2015' naar '2014' naar aanleiding van een nagekomen correctie van de politie.
2. Deze cijfers zijn door de politie aangeleverd en betreffen een toedeling naar de categorieën ICT-kosten.
3. Ten opzichte van het conceptrapport dat voor bestuurlijk wederhoor is voorgelegd is de tabel een kwartslag gedraaid, omwille van de leesbaarheid bij webpublicatie.
4. Ten opzichte van het conceptrapport dat voor bestuurlijk wederhoor is voorgelegd is de tabel een kwartslag gedraaid, omwille van de leesbaarheid bij webpublicatie.
5. Ten opzichte van het conceptrapport dat voor bestuurlijk wederhoor is voorgelegd is de tabel een kwartslag gedraaid, omwille van de leesbaarheid bij webpublicatie.
6. Ten opzichte van het conceptrapport dat voor bestuurlijk wederhoor is voorgelegd is op deze plaats 'minister' vervangen door 'Programmaraad', omdat het een besluit van de Programmaraad betreft.
7. Ten opzichte van het conceptrapport dat voor bestuurlijk wederhoor is voorgelegd is het woord 'volledig' ingevoegd, omdat het vijf tot zeven jaar langer duurt voordat de vernieuwing volledig beschikbaar komt.

Onderzoeksteam

Dhr. M.E.M. (Matthijs) Kerkvliet MSc MPIM
(projectleider)

Dhr. drs. J.G.L. (Hans) Benner RE RA
(projectleider tot 1 april 2016)

Dhr. ing. F.H. (Fred) Band MSc

Dhr. drs. M.P.H.A. (Maickel) Creemers

Mw. mr. A.E.J.M. (Angelique) van Erp

Dhr. H.J. (Dirkjan) Klip MSc MPIM

Voorlichting

Afdeling Communicatie

Postbus 20015

2500 EA Den Haag

telefoon (070) 342 44 00

voorlichting@rekenkamer.nl

www.rekenkamer.nl

Omslag

Ontwerp: Corps Ontwerpers

Foto: Politie

Den Haag, december 2016

